

Київ 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародної економіки

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
«Міжнародна економіка»

_____ Людмила ЦИМБАЛ
(підпис)

«_____» _____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародної економіки

_____ Ярослава СТОЛЯРЧУК
(підпис)

«_____» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти _____ Дегтяру Ярославу Олеговичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ очної (денної) _____ форми навчання
очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

на тему: **«Соціально-економічні ефекти міжнародної трудової міграції»**

Тему затверджено наказом ректора Університету від «20» червня 2023 р. № 851-ст

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах:

Вітчизняної та зарубіжної науково-методичної, статистичної та періодичної літератури, офіційних ресурсів мережі Internet, статистичної бази даних МОМ, статистичних досліджень Ukrstat, офіційних звітів Міжнародної організації праці

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Трудова міграція в системі соціально-економічного розвитку
Розділ 2	Характеристика соціально-економічних показників трудової міграції
Розділ 3	Проблеми регулювання та перспективи розвитку міжнародної трудової міграції
Об'єкт дослідження:	Соціально-економічні аспекти сучасної міжнародної трудової міграції.
Предмет дослідження:	Виявлення чинників та соціально-економічних ефектів впливу міжнародної трудової міграції на розвиток країн
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	комплексне наукове обґрунтування теоретичних і практичних засад соціально-економічних ефектів міжнародної міграції робочої сили, а також розробленні на цій основі практичних рекомендацій щодо використання позитивних ефектів міжнародної міграції робочої сили для економічного розвитку

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1: Дослідити трудову міграцію в умовах глобалізації, дуалізм процесу міжнародної трудової міграції; проаналізувати регулювання міжнародної трудової міграції;

У розділі 2: Оцінити вплив трудової міграції на ринок праці; визначити соціально-економічні наслідки трудової міграції; визначити місце міграційного капіталу у економічному розвитку країн; визначити соціально-економічні наслідки трудової міграції

;

У розділі 3: Визначити шляхи та напрямки вирішення проблем у галузі державного регулювання міграційних процесів.

Завдання підготував науковий керівник

д.е.н., професор

П.

_____ Ольшевська І.

«_____» _____ 20__ р.

Завдання одержав здобувач.

О.

_____ Дегтяр Я.

«_____» _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота містить 79 сторінок, 5 таблиць, список літератури складається з 51 найменування.

«Соціально-економічні ефекти міжнародної трудової міграції»

Об'єктом дослідження є соціально-економічні аспекти сучасної міжнародної трудової міграції.

Предметом дослідження є виявлення чинників та соціально-економічних ефектів впливу міжнародної трудової міграції на розвиток країн.

Мета магістерської дипломної роботи полягає у комплексному науковому обґрунтуванні теоретичних і практичних засад соціально-економічних ефектів міжнародної міграції робочої сили, а також розробленні на цій основі практичних рекомендацій щодо використання позитивних ефектів міжнародної міграції робочої сили для економічного розвитку.

Завдання роботи

- дослідити трудову міграцію в умовах глобалізації, дуалізм процесу міжнародної трудової міграції;
- проаналізувати регулювання міжнародної трудової міграції;
- оцінити вплив трудової міграції на ринок праці;
- визначити соціально-економічні наслідки трудової міграції;
- дослідити сучасні проблеми регулювання трудових міграційних процесів;
- визначити шляхи та напрямки вирішення проблем у галузі державного регулювання міграційних процесів.

За результатами роботи розроблені практичні рекомендації щодо використання позитивних ефектів міжнародної міграції робочої сили для економічного розвитку.

Ключові слова: Трудова міграція, робоча сила, оплата праці, міжнародний, переказ коштів

Рік виконання дипломної роботи: 2023 рр.

Рік захисту роботи: 2023 р.

В і д г у к
на кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача факультету Міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»
Дегтяра Ярослава Олеговича
на тему:
«Соціально-економічні ефекти міжнародної трудової міграції»

1. Актуальність теми: Унаслідок збільшення кількості біженців та нелегальних мігрантів відбулися серйозні зміни в політичній, економічній, гуманітарній, правовій ситуації країн. Як наслідок, збільшується мотивація впровадження більш жорсткої міграційної політики в країнах, які традиційно вважалися відкритими до міграції, відновлення постійного контролю на окремих ділянках національних кордонів. За цих обставин, вивчення соціальних, економічних, гуманітарних тощо складових міграційного процесу та шляхів їх розв'язання, враховуючи вплив ситуації, що склалася в Україні з початку військової агресії РФ, має суттєве значення, зокрема і для подальшої адаптації міграційної політики, в напрямку регулювання міграційних потоків на всіх рівнях, боротьбою з нелегальною міграцією та забезпеченням інтеграції мігрантів у ринок праці та соціально-культурне середовище приймаючої країни
2. Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи: Комплексно досліджено причини та особливості міграційних процесів в умовах глобалізації та охарактеризовані їх соціально-економічні аспекти впливу на розвиток країн еміграції, імміграції та мігрантів
3. Наявність самостійних розробок автора: Оцінено соціально-економічний вплив міжнародних міграційних процесів на економіку та ринок праці країн-експортерів та імпортерів робочої сили; проаналізовано місце міграційного капіталу в економічному розвитку країн
4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: Сформульовані основні висновки та окремі положення кваліфікаційної роботи можуть бути враховані при формуванні засад міграційної політики, упорядкування міграційних питань, важливих для України на національному та міжнародному рівні.
5. Наявність недоліків: широко представлений розгляд процесу міграції, але при цьому, не визначено сутнісно-структурну еволюцію поняття та показників соціально-економічних наслідків для країн-експортерів та імпортерів робочої сили; не виокремлені та не охарактеризовані види мігрантів, які складають загрозу економічній, соціальній, політичній та гуманітарній ситуації, більш детально слід було б розглянути необхідність адаптації та впровадження гнучкої імміграційної та візової регуляторної політики в країнах, зокрема на міжнародному та регіональному рівнях.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: Кваліфікаційна магістерська робота здобувача Дегтяра Я.О. М.П. в цілому відповідає вимогам кафедри і може бути допущена до захисту перед ЕК з попередньою оцінкою 36 балів.

Науковий керівник: доцент, канд.ек.наук

(посада, учене звання, науковий ступінь)

Ольшевська І.П.

(підпис) (прізвище, ініціали)

“ ”

20__ р

Рецензія
на кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача вищої освіти

Дегтяра Ярослава Олеговича

Тема: Соціально-економічні ефекти міжнародної трудової міграції

Актуальність теми кваліфікаційної роботи і доцільність її розроблення:

Протягом останніх кількох десятиліть, внаслідок глобалізації, почала зростати міжнародна міграція робочої сили. Для України, участь у глобальній системі міжнародної міграції робочої сили є відносно новим і недостатньо регульованим на державному рівні явищем. Також актуальність цього питання для України зростає внаслідок зменшення кількості працездатного населення України, яке вимушено залишило українську територію через широкомасштабну збройну агресію росії проти України.

Міжнародна трудова міграція є складним та багатовимірним процесом. Її соціально-економічні наслідки мають складний та багатогранний характер і супроводжуються неоднозначним впливом на економіку країн-донорів і країн-реципієнтів. У сучасному світі глобалізація визначає темп та напрями економічного, соціального і політичного розвитку в багатьох країнах, надаючи їм можливість взаємодіяти та обмінюватися ресурсами, ідеями та технологіями. Однак, одним із значущих виявів цього глобального явища є не лише економічна інтеграція, але й зміни в соціальній та політичній сферах, зокрема — зростаюча міграція працівників. Сучасні світові реалії свідчать про розмаїття стратегій, які використовують країни, що приймають значні потоки економічних мігрантів. Ці стратегії виступають як важливі інструменти для регулювання та відбору тих, хто має намір працювати в інших країнах.

У роботі Дегтяра Я.О. на тему «Соціально-економічні ефекти міжнародної трудової міграції» досліджено проблематику трудової міграції в умовах глобалізації, дуалізм процесу міжнародної трудової міграції, здійснено спробу комплексно оцінити вплив трудової міграції на ринок праці, запропоновано рекомендації щодо вдосконалення механізмів державного регулювання міграційних процесів.

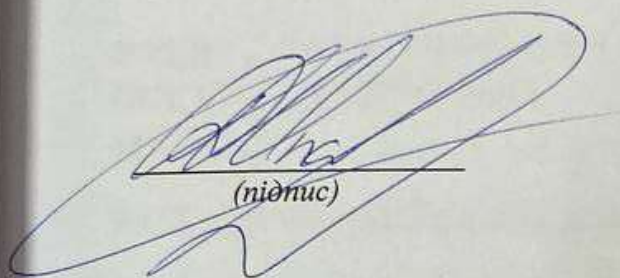
Отримані результати кваліфікаційної роботи можуть стати науковою основою формування та обґрунтування змін до державної міграційної політики в частині трудової міграції населення та використання цього потенціалу в економічній відбудові країни.

Робота Дегтяра Я.О. на тему «Соціально-економічні ефекти міжнародної трудової міграції» виконана на належному теоретичному рівні, відповідає вимогам, що висуваються до кваліфікаційних магістерських робіт, та рекомендується до захисту перед Екзаменаційною комісією.

Наявність недоліків:

Робота Дегтяра Я.О. на тему «Соціально-економічні ефекти міжнародної трудової міграції» потребує додатково розкриття та обґрунтування теоретичних і практичних засад соціально-економічних ефектів міжнародної міграції робочої сили, розширення бази статистичної інформації та врахування показників стосовно кількості українців, які залишили територію України у порівнянні з поточними потребами ринку праці української держави.

Загалом кваліфікаційна магістерська робота здобувача вищої освіти Дегтяра Я.О. на тему «Соціально-економічні ефекти міжнародної трудової міграції» заслуговує на позитивну оцінку.

(підпис)

Начальник Управління міжнародних зв'язків
Державної міграційної служби України

к.політ.н. Шпак Д.Р.

Підпис засвідчую: *Заступник начальника Управління - начальник*
відділу управління персоналом апарату ДМС України
персоналу (посада, підпис)
Оседа
Місце печатки організації, де працює рецензент

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ.....	6
1.1.Трудова міграція в системі соціально-економічного розвитку.....	6
1.2.Дуалістична природа сучасної міжнародної трудової міграції.....	10
1.3.Регулювання міжнародної трудової міграції.....	13
РОЗДІЛ 2.ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ.....	32
2.1.Вплив трудової міграції на розвиток ринку праці.....	32
2.2.Соціально-економічний аналіз наслідків міжнародної трудової міграції.....	44
2.3.Місце міграційного капіталу в економічному розвитку країн.....	53
РОЗДІЛ 3.ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ.....	63
3.1.Сучасні проблеми регулювання трудових міграційних процесів.....	63
3.2.Напрямки вирішення проблем у галузі державного регулювання міграційних процесів.....	65
3.3.Розвиток зеленої економіки і трудова міграція.....	72
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83

ВСТУП

Актуальність теми. Протягом останніх кількох десятиліть, внаслідок глобалізації, почала зростати міжнародна міграція робочої сили. Для України, участь у глобальній системі міжнародної міграції робочої сили є відносно новим і недостатньо регульованим на державному рівні явищем.

Міжнародна трудова міграція є складним та багатовимірним процесом. Її соціально-економічні наслідки мають складний та багатогранний характер і супроводжуються неоднозначним впливом на економіку країн-донорів і країн-реципієнтів.

Досвід деяких країн, включаючи Україну, показує, що недостатнє управління міграційними процесами призводить до «вимивання» найкваліфікованіших працівників, увійшовших у нелегальну трудову міграцію, а також зниження науково-інтелектуального потенціалу нації. У той же час, досвід цих країн свідчить, що належно побудована міграційна політика зменшує негативні ефекти міжнародної міграції робочої сили та максимізує її позитивний вплив на національну економіку. Тому одним з найважливіших теоретичних і практичних завдань розвитку економіки України у XXI столітті є забезпечення інтеграції кадрового потенціалу в процеси міжнародної міграції робочої сили з оптимальним використанням позитивних ефектів.

Міжнародна міграція робочої сили є предметом інтенсивного наукового дослідження. Вчені, такі як М. А. Ханієва, А. С. Музика, Ю. Ф. Флоринська, Н. В. Мкртчян, Т. М. Малєва та інші, вивчали розвиток міграційної теорії в умовах глобалізації, міжнародну міграцію робочої сили, вплив міжнародної міграції населення на політику країн Європи. Деякі аспекти впливу міжнародної трудової міграції на національні ринки праці були освітлені у працях С. Каслса, Дж. Міллера, М. Дж. Піоре, Дж. Аранго, Г. Х'юго, Е. Дж. Тейлора, Дж. Боріяса, С. Брю, К. МакКоннела та інших дослідників.

Незважаючи на велику кількість наукових досліджень, проблеми, пов'язані з економічними наслідками міжнародної трудової міграції, залишаються

недостатньо дослідженими. Зокрема, не вивчено кількісні характеристики впливу міжнародної трудової міграції на національні ринки праці. Позитивні економічні ефекти, які виникають внаслідок грошових переказів від емігрантів до країн-експортерів, часто залишаються поза увагою дослідників. Враховуючи вищевикладене, виникає необхідність проведення комплексного наукового аналізу соціально-економічних ефектів міжнародної міграції робочої сили.

Мета і завдання дослідження. Мета магістерської дипломної роботи полягає у комплексному науковому обґрунтуванні теоретичних і практичних засад соціально-економічних ефектів міжнародної міграції робочої сили, а також розробленні на цій основі практичних рекомендацій щодо використання позитивних ефектів міжнародної міграції робочої сили для економічного розвитку.

Для досягнення поставленої мети визначено завдання методичного та практичного характеру:

- 1) дослідити трудову міграцію в умовах глобалізації, дуалізм процесу міжнародної трудової міграції;
- 2) проаналізувати регулювання міжнародної трудової міграції;
- 3) оцінити вплив трудової міграції на ринок праці;
- 4) визначити соціально-економічні наслідки трудової міграції;
- 5) визначити місце міграційного капіталу у економічному розвитку країн;
- 6) дослідити сучасні проблеми регулювання трудових міграційних процесів;
- 7) визначити шляхи та напрямки вирішення проблем у галузі державного регулювання міграційних процесів.

Об'єкт дослідження: соціально-економічні аспекти сучасної міжнародної трудової міграції

Предмет дослідження: виявлення чинників та соціально-економічних ефектів впливу міжнародної трудової міграції на розвиток країн

Методи дослідження. Для реалізації поставлених завдань у магістерській

дипломній роботі застосовано такі методи: діалектичного пізнання економічних процесів, узагальнення, аналізу.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Значущість отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть стати науковою основою формування та обґрунтування державної міграційної політики й максимально ефективного використання інтеграції кадрового потенціалу країни в міжнародну міграцію робочої сили.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних учених, ресурси інтернету.

Структура роботи. Магістерська дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

1.1. Трудова міграція в системі соціально-економічного розвитку

У сучасному світі глобалізація визначає темп та напрями економічного, соціального і політичного розвитку в багатьох країнах, надаючи їм можливість взаємодіяти та обмінюватися ресурсами, ідеями та технологіями. Однак одним із значущих виявів цього глобального явища є не лише економічна інтеграція, але й зміни в соціальній та політичній сферах, зокрема — зростаюча міграція працівників.

Трудова міграція, що виникає в умовах глобальних зрушень, стає ключовим фактором, що впливає на економічні та соціальні структури багатьох країн. Цей феномен є невід'ємною частиною глобальної економіки, оскільки працівники шукають кращі можливості для здобуття роботи та підвищення рівня життя. Така трудова мобільність призводить до формування різноманітних транскордонних робочих спільнот, які сприяють обміну культурними цінностями та досвідом.

Трудова міграція, яка стає яскравим проявом глобалізації, визначається численними причинами, що охоплюють економічні, соціальні та особисті аспекти. Однією з провідних причин цього явища є нерівність у рівні життя та економічних умов між країнами.

Багато людей, що походять з країн з низьким рівнем розвитку, обирають трудову міграцію як засіб поліпшення своєї життєвої ситуації. Серед найпоширеніших причин можна виділити низьку заробітну плату та обмежені можливості для кар'єрного зростання в рідній країні. Такі мігранти шукають нові можливості в країнах, де економіка більш розвинена, а рівень життя вищий.

Наприклад, країни Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки є магнітами для мігрантів з різних куточків світу. Зокрема, багато осіб із країн Східної Європи, Азії та Африки надають перевагу цим регіонам, оскільки тут вони сподіваються знайти високооплачувану роботу, а також використати

можливості для професійного і освітнього росту.

Така тенденція трудової міграції спричиняє формування різноманітних культурних та робочих спільнот, що в свою чергу обогащує суспільства приймаючих країн новими ідеями, традиціями та різноманітністю.

Однак, разом із позитивними аспектами, такий масштабний потік працівників породжує виклики в сферах соціального збалансування та економічної конкуренції. Важливо забезпечити ефективні механізми інтеграції мігрантів, а також розвивати політики, спрямовані на забезпечення справедливих умов праці та життя для всіх членів суспільства.

Розвиток трудової міграції також нерозривно пов'язаний із зростанням міжнародних ринків праці, що є неодмінною складовою глобального економічного ландшафту. У контексті глобалізації компанії стають більш глобальними та стратегічно шукають робочу силу за межами своїх національних кордонів. Це може бути обумовлено кількома чинниками, такими як потреба у висококваліфікованих працівниках, стратегічне використання низьких витрат на робочу силу або відсутність достатньої кількості доступних робочих місць у відповідних галузях.

Наприклад, в сучасному світі високотехнологічної індустрії великі технологічні компанії з країн Заходу широко застосовують трудову міграцію для приведення до своїх команд висококваліфікованих ІТ-спеціалістів. Багато інженерів та програмістів з Азії та Індії відправляються до країн Західної Європи та Сполучених Штатів Америки, де існує значний попит на їхні унікальні технічні та інженерні навички [29, с. 9].

Це явище розкриває не лише потребу компаній у конкретних навичках, але і важливість гнучкості та готовності до адаптації на ринку праці. З моменту, коли компанії стають справжньою частиною глобального економічного середовища, вони шукають кращі можливості для залучення та утримання талановитих фахівців, які можуть приносити інновації та конкурентні переваги.

Однак, разом із цим, зростає необхідність у розробці ефективних

механізмів регулювання та управління трудовою міграцією, щоб забезпечити справедливі умови для працівників та враховувати соціокультурні виклики, пов'язані із їхнім переїздом та інтеграцією в новому суспільстві. Такий підхід є ключовим для того, щоб трудова міграція виступала як стимул для розвитку та взаєморозуміння, а не джерело потенційних конфліктів та напруг.

Зростаюча трудова міграція в сучасному світі визначається складними взаємозв'язками та впливами, які охоплюють різні аспекти соціально-економічного розвитку країн. Однією з основних динамік цього явища є втрата країнами-донорами робочої сили своїх найкращих та висококваліфікованих кадрів з вищою освітою і професійними навичками. Це може викликати негативні наслідки для джерела міграції, так як вони зазнають втрат у вигляді обмеженого доступу до висококваліфікованих працівників, які мають потенціал внести значний вклад у розвиток національного господарства.

З іншого боку, країни, що приймають робітників, отримують можливість збагатити свою робочу силу та підняти рівень професійних стандартів. Мігранти, які приносять із собою різноманітні навички та знання, можуть сприяти інноваціям і розвитку галузей, що потребують додаткового експертного досвіду. Однак при цьому виникає ряд суттєвих викликів для країн-реципієнтів.

Найбільш очевидним є соціальний аспект. Масовий приплив мігрантів може призвести до дефіциту ресурсів в системах соціального забезпечення, а також до погіршення умов життя в місцевих спільнотах. Забезпечення адекватного житла, освіти та медичної допомоги для новоприбулих стає завданням першочергового значення. Без належної інтеграції мігрантів у соціальне та економічне життя країни-реципієнта може стикнутися з ризиком соціальної напруги та конфліктів.

Окрім того, економічні наслідки трудової міграції можуть виявитися неоднаковими. Якщо, з одного боку, приплив робочої сили може стати джерелом економічного зростання через збільшення працездатного населення, з іншого боку, недостатня інтеграція та ефективне використання цих ресурсів можуть

призвести до економічної нестабільності.

Трудова міграція, хоча і може приносити певні користі країнам, втім, потребує ретельного розгляду та регулювання, щоб максимізувати її позитивні впливи та зменшити негативні наслідки для всіх зацікавлених сторін [40, 12 с.].

Інтеграція мігрантів на ринку праці є одним з ключових аспектів трудової міграції. Ефективна інтеграція мігрантів допомагає їм отримати доступ до гідних робочих місць і вдосконалює економічний внесок, який вони можуть зробити у новій країні.

Однак, інтеграція мігрантів може бути складною через такі фактори, як розбіжності в мові, культурі та професійних стандартах. Для успішної інтеграції необхідна підтримка з боку уряду та суспільства, яка включає в себе надання доступу до освіти, професійної підготовки та послуг соціальної підтримки [39, с. 5].

Узагальнюючи, трудова міграція є важливим явищем в умовах глобалізації. Вона виникає через нерівності у рівні життя, розвитку міжнародних ринків праці та потреби у кваліфікованій робочій силі. Трудова міграція має великий вплив на країни походження та прийому, і її ефективна інтеграція є ключовим аспектом успіху.

Незважаючи на вигоди, трудова міграція також створює виклики для суспільства і потребує ретельного планування та політичної підтримки для досягнення взаємовигідних результатів [30, с. 128].

1.2. Дуалістична природа сучасної міжнародної трудової міграції

Міжнародна трудова міграція, що представляє собою складне і багатогранне явище, вивчається за допомогою різних концепцій, серед яких ключовим є дуалізм. Ця концепція становить важливий інструмент аналізу, оскільки вона дозволяє врахувати та пояснити різні процеси та ефекти, що виникають у зв'язку з міжнародною трудовою міграцією.

Одним з визначальних аспектів дуалізму є визначення двох основних ринків праці – головного і вторинного. Головний ринок праці відображає сектор економіки, де працівники зазвичай отримують високі зарплати та мають стабільні умови праці. У той час як вторинний ринок праці характеризується менш вигідними умовами, низькими зарплатами і часто відсутністю соціальних гарантій.

Застосування концепції дуалізму дозволяє розглядати трудову міграцію як явище, що виникає внаслідок різниці у статусі та умовах праці між мігрантами на цих двох ринках. Мігранти, що працюють на головному ринку, можуть мати доступ до вищих доходів та більших можливостей для професійного розвитку, в той час як ті, хто опиняється на вторинному ринку, стикаються з ризиками невизначеності та економічної нестабільності.

Окрім того, дуалізм враховує інші важливі аспекти міжнародної трудової міграції, такі як соціокультурні виклики, ефекти на ринки праці в країнах походження та країнах прийому. Ця концепція розширює наше розуміння того, як міграція впливає на індивідів, економіки та суспільства загалом, і стає основою для розробки стратегій управління та політики, спрямованих на оптимізацію переваг та мінімізацію викликів, пов'язаних з міжнародною трудовою міграцією.

Головний ринок праці включає висококваліфіковану роботу, яка вимагає спеціалізованих навичок та вищої освіти. Це можуть бути професіонали, науковці, інженери та інші фахівці, які працюють у високорозвинених країнах із високими заробітними платами та більш вигідними умовами праці [24, с. 43].

У цьому контексті головний ринок праці забезпечує можливості для

економічного зростання, професійного розвитку та покращення якості життя для мігрантів.

З іншого боку, вторинний ринок праці включає некваліфіковану роботу, низькокваліфіковані позиції та сезонну працю. Це можуть бути робітники у сільському господарстві, будівельні робітники, працівники в сфері послуг тощо.

Вторинний ринок праці характеризується низькими заробітними платами, нестабільними умовами праці та недостатнім соціальним захистом [32, с. 15]. Мігранти на вторинному ринку праці часто стикаються з експлуатацією, незаконною працею та недостатнім доступом до соціальних послуг.

Основна причина існування дуалізму полягає в різних потребах і вимогах ринків праці. Головний ринок праці має високий попит на висококваліфіковану робочу силу, що відображає потребу в експертизі, інноваціях та технологічному розвитку.

У той же час, вторинний ринок праці має потребу в низькокваліфікованих працівниках для виконання простіших, фізичних або непродуктивних завдань. Цей ринок праці зазвичай є менш стійким і залежить від сезонності або коливань попиту на послуги [45, с. 33].

Дуалізм процесу міжнародної трудової міграції має значний вплив на економіку, суспільство та самих мігрантів. На економічному рівні, головний ринок праці забезпечує потреби у висококваліфікованій робочій силі, сприяючи економічному зростанню, інноваціям та конкурентоспроможності країни.

З іншого боку, вторинний ринок праці надає недорогого робочу силу та допомагає задовольняти низькокваліфіковані робочі потреби в галузях, таких як будівництво, сільське господарство та послуги [35, с. 431-432].

Суспільство також відчуває вплив дуалізму міжнародної трудової міграції. На головному ринку праці, мігранти з високими навичками і професійними кваліфікаціями можуть приносити значний внесок у сфері науки, технології, культури та інших галузях. Вони можуть стимулювати інновації, сприяти міжнародній співпраці та розширювати горизонти знань [38, с. 34].

З іншого боку, мігранти на вторинному ринку праці можуть зазнавати соціальної вразливості, нерівності та дискримінації. Їхні низькі доходи, нестабільна зайнятість та обмежений доступ до соціальних послуг можуть призводити до соціально-економічного нерівноваги та нерівності [28, с. 700-701].

Для самих мігрантів, дуалізм міжнародної трудової міграції може мати суперечливий вплив. На головному ринку праці, мігранти з високими навичками можуть мати доступ до кращих умов праці, високих заробітних плат та можливостей для професійного зростання. Вони можуть отримати нові навички, навчатися високопродуктивним технологіям та створювати міжнародні контакти [25, с. 449-450].

З іншого боку, мігранти на вторинному ринку праці можуть стикатися з недостатнім соціальним захистом, експлуатацією та незаконними умовами праці, що може впливати на їхнє здоров'я, гідність та якість життя.

Отже, дуалізм у контексті міжнародної трудової міграції визначає основні відмінності між головним і вторинним ринками праці, вказуючи на різні рівні статусу та умов праці для мігрантів. Ця концепція є не лише теоретичним інструментом для аналізу, але й практичним ресурсом для розробки політик, спрямованих на оптимізацію позитивних наслідків та зменшення негативних впливів міжнародної трудової міграції.

Розуміння дуалізму у міграційних процесах є невід'ємною частиною стратегій управління та політики. Сприяючи розробці ефективних заходів для захисту прав та поліпшення умов праці мігрантів, така політика сприяє справедливості та гідному ставленню до кожного працівника, незалежно від його статусу та місця праці [43, с.48].

Важливо визначити, що розвиток політик, спрямованих на регулювання міграційних процесів, повинен базуватися не лише на економічних аспектах, але й на соціальній справедливості та рівноправ'ї. Це дозволить створити стабільні умови для працівників на всіх рівнях ринку праці та сприятиме утворенню економічно стійких та соціально врегульованих суспільств.

У підсумку, розуміння та управління дуалізмом у міжнародній трудовій міграції є ключовими елементами сучасної політики, спрямованої на підтримку сталого розвитку та гармонійних відносин у глобальному співтоваристві.

1.3. Регулювання міжнародної трудової міграції

Сучасна дійсність свідчить про розмаїття стратегій, які використовують країни, що приймають значні потоки економічних мігрантів. Ці стратегії виступають як важливі інструменти для регулювання та відбору тих, хто має намір працювати в інших країнах.

Однією з таких стратегій є бальна система, що базується на визначених критеріях. Ця система оцінює потребу в прибутті до країни певного фахівця, враховуючи його кваліфікацію та інші важливі аспекти. Такий метод відбору дозволяє країні ефективно формувати свій економічний потенціал та запобігати непотрібним перекриттям на ринку праці.

Другий підхід полягає у регулюванні потоку мігрантів через роботодавців. У цьому випадку роботодавець визначає, чи необхідний йому працівник із конкретною кваліфікацією. Після укладення договору мігрант має можливість здобути документи для проживання та роботи в країні, де його послуги потрібні.

Третій варіант регулювання міграції полягає в контролі на етапі подачі документів на візу. Потенційний мігрант, ще перебуваючи в рідній країні, може подати заявку на різні типи віз, включаючи ті, що надають право працювати в іншій країні протягом певного періоду. Це забезпечує більший контроль над тим, хто вирушає за кордон з метою працевлаштування.

Ці стратегії можуть функціонувати як самостійно, так і взаємодіяти між собою, створюючи комплексні підходи до управління міграційними потоками. Важливо враховувати, що вдосконалення та гармонізація цих стратегій можуть сприяти не лише оптимізації користі для приймаючих країн, але й забезпечити більше справедливий та людський підхід до тих, хто шукає економічні можливості за кордоном.

Система відбору економічних мігрантів в Канаді є визнаною у світі та має величезний період ефективного функціонування. Започаткована в кінці 1960-х років, вона пройшла кілька етапів еволюції, змінюючи свою стратегію відбору відповідно до економічних потреб країни та динаміки залучення різних рівнів фахівців.

Останній історичний етап у розвитку цієї системи відбувся в 2015 році, коли Канада впровадила масштабну реформу міграційної політики. Ця реформа суттєво вплинула на бальну систему відбору економічних мігрантів та інші аспекти міграційної практики країни. Зміни були спрямовані на підвищення ефективності та адаптивності системи до сучасних викликів і можливостей.

Одним із ключових аспектів реформи було вдосконалення критеріїв та параметрів оцінки кандидатів для міграції. Врахування різних факторів, таких як вік, освіта, мовні навички, робочий досвід та інші, стали більш гнучкими та точнішими. Це дозволяє країні відбирати мігрантів, які найбільше відповідають потребам ринку праці та розвитку економіки.

Крім того, реформа відзначилася розширенням категорій мігрантів, які мають можливість отримати візи та статус резидента. Це включає різноманітні програми, спрямовані на привертання фахівців різних секторів економіки, починаючи від інформаційних технологій до медицини та інженерії.

Загалом, реформа бальної системи відбору в Канаді свідчить про постійне прагнення країни до вдосконалення міграційної політики для максимізації її користі для економічного розвитку та соціокультурного розмаїття. Ця система стала екземпляром для інших країн, які шукають ефективні та гнучкі підходи до приваблення та відбору мігрантів.

На сьогодні значну перевагу при поданні документів в Канаду отримують ті, які вже мають пропозицію про роботу (контракт з роботодавцем). Якщо раніше за 100-бальною шкалою потенційний мігрант отримував за пропозицію про роботу 10 балів, то з 2015 року — 50.

Таке нововведення (система Express Entry) пов'язане передусім з тим, що

канадські роботодавці не схильні довіряти іноземним дипломам про освіту, особливо неєвропейським (країн Африки та Азії), а досвід роботи за кордоном часто виявляється нерелевантним.

Нова система, в якій фахівець наймається роботодавцем, а потім подає документи на роботу в країні, на думку влади, допоможе залучити інженерів, IT-фахівців, медиків — тих, кого потребує держава і хто, можливо, допоможе зниженню безробіття серед іноземців, що проживають в Канаді.

Подібне питання про регулювання відносин з роботодавцем при існуванні бальної системи відбору виникло у останні роки і у Великобританії. Починаючи з 2008 року Міністерство внутрішніх справ розпочало впровадження бальної системи регулювання міграції (points based system) з країн, які не входять до Європейського економічного простору. Бальна система відбору економічних мігрантів знаходиться під патронажем спеціальної державної структури UK Border Agency, яка управляється Міністерством внутрішніх справ [7, с. 122].

Система складається з п'яти рівнів:

- 1) висококваліфіковані працівники (включаючи інвесторів, підприємців, людей, які досягли видатних результатів у певній галузі);
- 2) кваліфіковані працівники;
- 3) низькокваліфіковані працівники, які заповнюють дефіцит робочої сили, наприклад, тимчасово набрані для реалізації певного тимчасового проекту (тимчасова категорія);
- 4) студенти;
- 5) реалізація молодіжної мобільності, тимчасові працівники, які не мають особливих економічних цілей (музиканти, волонтери і т. д.).

В рамках всіх рівнів, за винятком першого, мігрантам для в'їзду на роботу або навчання необхідна підтримка так званого спонсора, тобто британського роботодавця або установи — постачальника освітніх послуг.

Питання з корупційною складовою було вирішено через введення так званої спонсорської ліцензії: всі роботодавці і освітні установи країни, які

запрошують до себе на навчання і роботу мігрантів, повинні були отримати цю ліцензію від UK Border Agency. Висококваліфіковані спеціалісти звільняються від необхідності такої підтримки.

Серед різноманітних стратегій відбору мігрантів на етапі подання документів однією з ефективних є використання робочих віз. Цей метод дозволяє особам із певним фаховим рівнем та навичками отримати тимчасовий в'їзд до країни за рахунок запрошення від роботодавця, який, в свою чергу, має взяти на себе відповідальність та ініціювати процес звернення до USCIS (United States Citizenship and Immigration Services) — федеральної агенції, що відповідає за імміграційну політику та надання громадянства в Сполучених Штатах.

Процес отримання робочої візи включає в себе кілька етапів, починаючи з подання заявки роботодавцем до USCIS. Запрошення має визначити конкретні деталі, такі як тип роботи, тривалість, умови праці та інші важливі аспекти. Після подання заявки USCIS проводить необхідні перевірки та розглядає запитання щодо забезпечення робочого місця для мігранта.

Якщо USCIS позитивно реагує на запит, мігранту виділяється робоча віза, яка дозволяє тимчасовий в'їзд та працевлаштування в Сполучених Штатах. Важливо відзначити, що робочі візи можуть бути видані для різних категорій фахівців, включаючи інженерів, інформаційних технологій, медичних працівників та багатьох інших.

Цей підхід дозволяє країні залучати висококваліфіковані кадри, сприяючи розвитку важливих галузей економіки. Запровадження робочих віз також робить процес міграції більш прозорим та регульованим, забезпечуючи збалансованість між потребами ринку праці та безпеки мігрантів.

Існує більше двадцяти типів віз для тимчасових працівників. Наприклад, візу Р отримують запрошені спортсмени, актори; візу R-1 — релігійні діячі, а візу Н — як висококваліфіковані спеціалісти, так і низькокваліфіковані працівники. Існує спеціальна віза для тимчасових сільськогосподарських працівників (H-2A), для видатних представників науки, мистецтва, освіти та спорту (O), для громадян

Австралії, які в'їжджають до США за тимчасовим робочим контрактом (E) [42, с. 44].

Багато роботодавців віддають перевагу запрошувати іноземних працівників за тимчасовими візами, оскільки тимчасова імміграційна система в США відрізняється більшою гнучкістю, ніж постійна. Наприклад, наприкінці 1990-х років, коли в країні з'явився попит на ІТ-фахівців, Конгрес збільшив кількість віз типу H-1B (тимчасова віза для фахівців у вузькій галузі — спеціалізовані фахи) з 65 000 на рік до 195 000, прийнявши всього один закон.

Процес отримання робочої візи для роботи в Сполучених Штатах може служити лише першим кроком у складному механізмі міграції. Однак важливо враховувати, що ця тимчасова віза не виключає подальших можливостей отримання посвідки на постійне проживання та навіть громадянства США. Цей підхід відкриває широкі перспективи для фахівців, які розглядають Сполучені Штати як потенційне місце для довгострокового проживання та розвитку кар'єри.

Зазвичай тимчасова робоча віза може бути видана на період від одного до двох років, але цей термін може змінюватися в залежності від конкретної категорії візи та інших обставин. Протягом цього періоду роботодавець має можливість спостерігати за роботою фахівця та визначити, чи відповідає він їхнім потребам та очікуванням.

У випадку, якщо робочий та культурний обмін виявиться успішним, роботодавець може сприяти мігранту в отриманні посвідки на постійне проживання (зеленої карти). Для цього можуть знадобитися додаткові кроки, такі як подання петиції або заяви до USCIS, інтерв'ю та інші процедури, які дозволяють змінити статус з тимчасового на постійний.

Крім того, з часом та за наявності відповідних умов, мігрант може розглядати можливість подання заяви про громадянство Сполучених Штатів. Цей процес передбачає визначення статусу постійного мешканця, відповідність вимогам щодо тривалості проживання та інші умови, які можуть бути перевірені під час імміграційного процесу.

Такий підхід створює гнучкий шлях для тих, хто має намір розширити своє перебування в Сполучених Штатах та глибше вписатися в американське суспільство. Забезпечуючи можливість працювати та розвивати кар'єру на території країни, ця система також визнає та заохочує внесок мігрантів у соціальний та економічний розвиток Сполучених Штатів.

Диверсифікаційна лотерея була встановлена в США Законом про імміграцію 1990 року. Основна мета — надати можливість отримати статус постійного резидента представникам держав, з яких до США мігрує відносно небагато людей. Так, наприклад, брати участь в диверсифікаційній лотереї не можуть Бразилія, Канада, Китай, Індія, Філіппіни, Велика Британія, багато країн Латинської Америки.

Склад країн, громадяни яких мають право на отримання статусу постійного резидента через лотерею, щороку змінюється — деякі держави виходять зі списку, інші потрапляють до нього. Громадяни однієї країни можуть отримати не більше 7% віз від загальної кількості. У 2022 році 7,9 мільйона осіб подали заявки, у 2023 році — вже 9,4 [18, с. 32].

Потенційний мігрант, який подає документи на Green Card, повинен мати повну середню освіту, працювати принаймні два роки за фахом протягом останніх п'яти років, не мати судимості, а також успішно пройти медичний огляд. Діти та чоловік/дружина також можуть в'їхати разом з аплікантом. Зараз анкета заповнюється виключно онлайн. Якщо заявник виграє, він починає проходити перевірку на відповідність критеріям — стан здоров'я, наявність судимостей. Існують певні переваги за професійною спеціалізацією апліканта. Він повинен мати спеціалізацію, яка відноситься до категорії «Необхідна значна підготовка» або «Необхідна велика підготовка» за системою Occupational Information Network (Спеціалізована інформаційна мережа).

Лотерейна система критикується за «сліпий» прийом мігрантів, особливо з нестабільних регіонів. Так, в США можуть легально потрапити й залишитися потенційні злочинці. Однак за цією самою програмою потрапляють і молоді

кваліфіковані спеціалісти, які не мають можливості заздалегідь працевлаштуватися в США та отримати пропозицію від роботодавця.

За останні роки було введено Blue Card. На відміну від американської лотереї, вона видається лише висококваліфікованим спеціалістам або фахівцям, які входять до списку дефіцитних спеціальностей та мають дохід не менше встановленого кожною країною рівня (наприклад, в Німеччині цей дохід повинен становити не менше 50 000 євро на рік). Ця карта замінює два документи: дозвіл на роботу та посвідчення на проживання, проте для отримання цієї карти аплікант повинен мати контракт з роботодавцем та відповідати всім умовам, встановленим кожною окремою країною Європи.

При вивченні міграційної політики Данії та Швеції можна звернути увагу на систему залучення висококваліфікованих працівників. У Данії це система «робочих карт» (Danish job card scheme), які дають право швидко отримати дозвіл на роботу (протягом 30 днів) та посвідчення на проживання висококваліфікованим спеціалістам певних професій. Перелік необхідних професій включає фахівців у галузі інформаційних технологій, математиків, фізиків, біологів, лікарів та середній медичний персонал. Список популярних професій (Positive list) періодично оновлюється.

Також будь-який спеціаліст, заробітна плата якого в данській компанії обіцяє бути не меншою за 375 000 данських крон (60 000 доларів) на рік, може отримати дозвіл на роботу за цією самою системою. Недавно була введена система «Зелених карт» (Green Card scheme), яка дозволяє іноземним студентам завершити курси підвищення кваліфікації в Данії з метою залишитися в країні на строк до 6 місяців, протягом якого кандидат може знайти роботу.

Схожа система залучення висококваліфікованих фахівців існує і у Франції. Держава віддає перевагу тим, хто є популярним на ринку праці, а також талановитим професіоналам (артисти, художники, вчені і т. д.). Закони 2006 і 2007 років спростили процедури найму іноземних працівників у деяких популярних у Франції спеціальностях. Залучення фахівців здійснюється за умови укладення

контракту на роботу. При прийнятті такого спеціаліста роботодавець повинен зазначити, що він не може знайти професіонала, який відповідає його вимогам [11].

З метою залучення висококваліфікованих робочих кадрів та кваліфікованих мігрантів було створено «Карту компетенцій та талантів» (*Cartes compétences et talents*) — спрощена процедура отримання права проживання та працевлаштування у Франції, що діє протягом 3 років.

Сьогодні, при розгляді критеріїв відбору мігрантів, ідеальними кандидатами для більшості країн Європи та Північної Америки визнають чоловіків та жінок у віці від 18 до 35 років. Ця вікова група визначається як ключова в системі балів, де ці кандидати мають можливість отримати найвищий рейтинг. Такий підхід відображає стратегічне врахування економічних та соціокультурних потреб країн, які прагнуть привертати активну, працьовиту та амбіційну молодь для забезпечення сталого розвитку.

Держави активно прагнуть залучати кандидатів, які не лише володіють мовою країни, але й мають вищу освіту. Високий рівень освіти розглядається як показник потенційної конкурентоздатності на ринку праці та спроможності адаптуватися до вимог сучасного економічного середовища. Також, кандидати з вищою освітою мають більше шансів привнести інновації та високоспеціалізовані навички, що сприяє розвитку економіки та підвищенню її конкурентоспроможності.

Головним критерієм для ідеального кандидата є наявність контракту з роботодавцем. Це свідчить про те, що країна зацікавлена не лише в привертанні працездатних та освічених фахівців, а й в їхній готовності внести певний внесок у господарську сферу країни. Контракт забезпечує стабільність та певний рівень взаємовідносин між мігрантом та приймаючою країною, що сприяє ефективному використанню робочого потенціалу іноземця.

Ці критерії стають основою для стратегій привертання та відбору мігрантів, спрямованих на створення балансу між потребами ринку праці,

соціокультурними аспектами та загальним розвитком країни.

Сьогодні всі країни, що приймають великі потоки мігрантів, націлені на залучення висококваліфікованих фахівців і виділяють їх в окрему категорію, надаючи максимально доступну можливість для отримання документів для працевлаштування. Основним критерієм відбору таких професіоналів є їхні компетенції в галузі, яку вони представляють.

Трохи інша ситуація з фахівцями. Існують два основних критерії їхнього відбору: рівень освіти та контракт на роботу за затребованою на ринку праці спеціальністю. Подібний диференційований відбір виділяє трудових мігрантів в окрему категорію, прийом до якої може бути в будь-який момент призупинений (як сьогодні, наприклад, у Великій Британії, яка призупинила прийом фахівців у деяких категоріях та спеціальностях).

Слід зауважити, що всі ці підходи до відбору мігрантів спрямовані тільки на групи іноземців, які подають документи на роботу. Наприклад, для тих, хто подає документи за лінією злиття сімей, їхні досьє розглядаються незалежно від рівня освіти, спеціальності та контракту з роботодавцем.

Виняток робиться також для біженців, які прибувають за різними гуманітарними програмами: на етапі розгляду досьє їх можуть оцінювати як потенційних громадян та можливих працівників на ринку праці.

У деяких випадках категорія низькокваліфікованих мігрантів може закриватися біженцями: держави, що надають їм притулок (наприклад, Швеція), віддають перевагу саме їм для поповнення ринку низькокваліфікованих фахівців. Тим самим вони допомагають людям, які потрапили у складну ситуацію та змушені втікати зі своєї країни, і при цьому надають їм можливість працювати.

Усі держави з тривалою міграційною історією мають фільтри для видачі громадянства. Щоб стати громадянином, мігрант повинен пройти процес натуралізації, тобто заявити про своє бажання залишитися в країні, вивчити мову, бути законослухняним, знати культуру та право приймаючої його держави, скласти іспити. Тільки після завершення всіх процедур він зможе стати

громадянином.

Такий захід був примусовим для країн, що стикалися з проблемами інтеграції мігрантів та їхніх дітей. У Західній Європі мігранти, що отримали громадянство в 1960-1970-х роках за спрощеними схемами, часто не бажали інтегруватися в приймаюче суспільство. Ці нові громадяни зберігали відданість тим же звичаям, що й на своїй батьківщині, а також заважали інтеграції своїх дітей в приймаюче суспільство.

Останнє часто пов'язувалося з релігійними переконаннями та традиціями: європейськими дослідниками описані випадки небажання батьків із мусульманських сімей випускати з-під контролю, наприклад, підлітка-дівчинку, та замикання дітей у етнічних спільнотах.

У Німеччині з початку 1990-х років система юридичних підстав для проживання в країні включала кілька видів документів: дозвіл на проживання (Aufenthaltserlaubnis), право перебування (Aufenthaltsbefugnis) та інші.

У 2004 році уряд змінив такий підхід: сьогодні визнається існування лише двох основних категорій виду на проживання: постійне проживання (Niederlassungserlaubnis) та тимчасове перебування (Aufenthaltserlaubnis) [11, с. 91].

Законом встановлені критерії натуралізації. Підставою для отримання громадянства може бути законне та законодавче проживання на території протягом восьми років. Скорочення строку проживання як критерію натуралізації до семи або шести років допустиме, коли іноземець продемонстрував виняткові здібності у інтеграційному курсі або особливі навички інтеграції, наприклад, закінчив навчальний заклад у Німеччині.

Отримання освіти в німецькому навчальному закладі відкриває законну можливість залишитися в країні на строк до 18 місяців для пошуку робочого місця.

Також можна отримати громадянство при наявності гарантованого доходу, оцінка якого здійснюється не тільки на підставі поточної ситуації заявника на

момент подання заяви, а й з урахуванням підтримки рівня доходу у майбутньому.

Правило говорить, що іноземці та особи без громадянства, дохід яких перебуває на рівні мінімального прожиткового мінімуму, не підлягають натуралізації, незалежно від того, чи є особа отримувачем соціальних допомог чи ні. Заявник не повинен переслідуватися кримінальною юстицією і не повинен бути особою «під спостереженням». Він повинен добре володіти німецькою мовою та мати достатні знання про вільний демократичний порядок. Обов'язковою умовою є відмова від попереднього громадянства (Німеччина не визнає подвійного громадянства) та сплата державного збору.

У Франції мігрант повинен пройти процедуру «тимчасового контракту на проживання» для отримання громадянства. Процес натуралізації передбачає кілька етапів.

Перший — це прийом мігрантів. Протягом кількох років потенційний громадянин може жити та працювати в країні на тимчасовому дозволі (*Titre de séjour*). Потім він може повернутися на батьківщину або залишитися в країні, заявивши про свій намір натуралізуватися. Він повинен підписати «контракт щодо прийому та інтеграції» (*contrat d'accueil et d'intégration*).

Далі йде стадія «стабілізації» (життя в країні на постійній основі) та підготовка до отримання французького громадянства. Проходження цих етапів залежить від кожного окремого випадку і може займати від 5 до декількох десятків років [17, с. 108].

Лише пройшовши всі етапи натуралізації можна претендувати на отримання громадянства. Цей процес «спрощує» наявність у мігранта чоловіка або дружини з французьким громадянством. Проте часто процедура затягується на роки.

Важливо зауважити, що багато іноземців живуть в країні на стадії «стабілізації» з 10-річним видом на проживання. Цей документ надає можливість жити і працювати на рівних з іншими громадянами, отримувати всі необхідні медичні послуги, влаштовувати дітей до шкіл, брати кредити і відкривати власні

підприємства.

Якщо протягом цього періоду мігрант виявляє своє бажання стати громадянином країни, знає мову і інтегрований в суспільство (має друзів, не заважає інтеграції своїх дітей), то він безболісно отримує громадянство.

Усі країни, що приймають мігрантів, мають прозору систему надання виду на проживання та громадянства. Мігрант може отримати вид на проживання при наявності необхідних документів для роботи та проживання.

Термін виду на проживання може бути різним, і, як показує досвід зарубіжних країн, сьогодні держави прагнуть до диверсифікації цих документів. Залежно від статусу, кваліфікації, мети міграції і т. д., вид на проживання може бути наданий на період від року до 10 років. У кожному випадку питання вирішується індивідуально. Якщо мігрант бажає отримати громадянство, він заявляє про це владам країни.

Останніми роками поширеним став особливий «контракт», укладений між мігрантом і державою: мігрант повинен довести своє бажання натуралізуватися і тільки після проходження різного роду процедур — курсів, складання іспитів — отримати громадянство.

Процес натуралізації може тривати роками, але протягом усього цього часу мігранту надається вид на проживання, і він має рівний доступ до роботи, соціальних програм, кредитів і т. д. (важлива відмінність від громадян країни — мігрант не може голосувати на виборах).

У країнах з довгою міграційною історією на певному етапі виникає питання про інтеграцію мігрантів.

Процес інтеграції — важлива складова міграційної політики. Останніми роками існує дві політики: міграції і інтеграції, що розділяють на рівні державних органів, оскільки політика інтеграції часто включає в себе програми, спрямовані на так зване друге покоління — дітей мігрантів, а також на саме приймаюче суспільство.

Мігрант, вирішивши пов'язати своє життя з країною, повинен бути

включений в приймаюче суспільство: знати його мову, традиції, культуру, права.

Однак процес інтеграції не передбачає повної відмови від традицій своєї країни і мови — вони стають частиною приватного життя.

Політика інтеграції Франції включає кілька програм: викладання французької мови, культурних цінностей і звичаїв країни; підтримку трудового працевлаштування мігрантів і осіб з міграційного середовища; підтримку особливих груп мігрантів, включаючи жінок, літніх людей і біженців; запобігання дискримінації за расовими та будь-якими іншими ознаками [42, с. 44].

Останні роки французька політика інтеграції в значній мірі спрямована на використання таких інструментів, як культура та освіта. Основна роль відводиться школам, які повинні надати кожній дитині, незалежно від її походження, можливість отримати освіту.

Діти іноземців, разом з дітьми громадян країни, можуть бути записані в державну школу, при цьому, окрім основних занять, учням молодших класів пропонуються «додаткові класи» (*classe d'initiation – CLIN*) або «додаткові заняття» (*cours de rattrapage int gr s – CRI*), які допомагають вивчити французьку мову та інтегруватися в життя школи.

У середній школі розроблено ряд програм, спрямованих на вихідців з мігрантського середовища та мігрантів, які дозволяють їм отримати освіту в коледжах та професійно-технічних училищах.

Програми інтеграції в сучасних містах та передмістях розглядаються як важливий інструмент для покращення взаєморозуміння та створення сприятливого середовища для всіх мешканців. Ці програми, часто реалізовані в найбільш проблемних районах, орієнтовані як на мігрантів та вихідців з мігрантського середовища, так і на місцеве населення, забезпечуючи позитивні зміни в соціальній та культурній динаміці області.

Одним із ключових аспектів цих програм є створення атмосфери толерантності та взаєморозуміння. Це важливо з міркувань розвитку гармонійного співжиття між різними культурами та спільнотами. Програми інтеграції зазвичай

включають в себе культурні обміни, тренінги щодо взаєморозуміння, мовні курси та інші ініціативи, спрямовані на підтримку різноманіття.

Важливим елементом таких програм є активне залучення місцевого населення. Розуміння та підтримка з боку місцевих мешканців відіграють важливу роль у створенні відкритого та прийняттого середовища для мігрантів. Різні ініціативи, такі як спільні заходи, форуми спілкування та проекти спільної діяльності, сприяють формуванню позитивного сприйняття мігрантів та сприяють взаємодії між різними групами населення.

У рамках цих програм також розглядається питання доступу до освіти, здоров'я та інших соціальних послуг для мігрантів. Забезпечення рівних можливостей сприяє їхній успішній інтеграції в нове соціокультурне середовище та сприяє формуванню єдиної громади.

Враховуючи різноманітність сучасних суспільств, програми інтеграції стають важливим елементом побудови відкритих, справедливих та різнобарвних спільнот, які допомагають уникнути конфліктів та сприяють розвитку позитивного соціокультурного клімату [51].

Програми інтеграції часто залучають приватні галереї та майстерні художників, виконуючи роль важливих культурних центрів, які не лише демонструють різноманіття мистецтва, але й стають платформами для взаємодії різних соціокультурних груп та налагодження зв'язків між поколіннями. Ці ініціативи активно впливають на створення атмосфери взаєморозуміння та толерантності в суспільстві.

У рамках таких заходів проводяться різноманітні культурні події, виставки, майстер-класи та інші художні проекти, спрямовані на залучення різних груп населення. Галереї стають місцями, де різні культурні традиції можуть зустрічатися, обмінюватися та збагачувати одна одну.

Важливою частиною таких ініціатив є заходи, які сприяють взаємодії різних за походженням груп. Це може включати спільні творчі проекти, спрямовані на об'єднання представників різних культур для створення щось

нового та унікального.

Приватні галереї та майстерні також часто виступають ініціаторами заходів, спрямованих на налагодження зв'язків між поколіннями. Це може включати в себе різні форми співпраці між молоддю та досвідченими художниками, спільні творчі проекти та обмін досвідом. Створення такого моста між різними поколіннями допомагає не лише передавати та зберігати культурні цінності, але й формує взаєморозуміння та взаємовідносини в сучасному суспільстві.

Окрім того, велика увага у цих ініціативах приділяється програмам, реалізованим на місцевих рівнях, таких як у містах, районах та кварталах. Це дозволяє більш точно враховувати потреби та характеристики конкретних спільнот, роблячи програми інтеграції більш ефективними та пристосованими до місцевих реалій.

В Данії подібні тенденції в інтеграції мігрантів також визнаються, і муніципалітетам призначаються ключові ролі у створенні та впровадженні інтеграційних програм. Подібно до французького досвіду, в Данії виникає важлива проблема — концентрація мігрантів у певних кварталах, що викликає необхідність удосконалення стратегій та заходів з інтеграції.

Одним із ключових аспектів, які варто враховувати в інтеграційних програмах, є створення умов для рівномірного розподілу мігрантів по різних районах. Це може бути досягнуто шляхом розвитку житлових проектів, які сприяють міжкультурному змішуванню та різноманіттю соціального середовища. Також важливо враховувати різні аспекти життя, такі як доступ до освіти, роботи та соціальних служб, щоб забезпечити повноцінну інтеграцію у всіх сферах суспільства[26].

Систематична робота з муніципалітетами включає в себе спільні ініціативи, які сприяють взаєморозумінню та взаємодії між різними культурами. Можливості для спільних подій, культурних обмінів та спільних проектів створюють платформу для побудови взаємоповаги та довіри між мігрантами та

місцевим населенням.

Однак важливо пам'ятати, що ефективні інтеграційні заходи мають бути комплексними та урахувати різноманітні аспекти, такі як економічна самостійність, освіта, здоров'я та культурна адаптація. Тільки враховуючи ці різноманітні вимоги, можна досягти значущого прогресу в інтеграції мігрантів та створити різноманітне та взаємодопоміжне суспільство.

На сьогоднішній день статус гетто мають 34 житлових квартали в Данії. Муніципалітети повинні були займатися переселенням мігрантів, а також допомагати їм у пошуку роботи.

У 1999 році був введений перший Закон про інтеграцію (Integration Act), згідно з яким муніципалітети зобов'язані були підготувати й провести для мігрантів старше 18 років трьохрічну програму інтеграції. Проходячи її мігранти повинні були бути приписані до певного муніципалітету і фактично мати право проживати лише в ньому.

У 2007 році данський уряд впровадив важливий інструмент для регулювання інтеграційних процесів — Декларацію про інтеграцію та активне громадянство (Declaration on Integration and Active Citizenship in Danish Society).

Цей документ, що складається з 15 пунктів, визначає конкретні вимоги та зобов'язання для всіх претендентів на отримання виду на проживання в Данії, наголошуючи на важливості активної участі у данському суспільстві.

Одним з ключових аспектів Декларації є вимога про проходження мовних курсів. Це спрямовано на забезпечення того, щоб іммігранти були здатні ефективно спілкуватися на данській мові, що відіграє важливу роль у процесі їх інтеграції та сприяє ефективній комунікації в різних сферах життя.

Ще однією важливою складовою є зобов'язання шукати роботу у випадку безробіття. Це підкреслює важливість економічної самостійності та активного внеску в економіку країни. Система інтеграції акцентує на забезпеченні умов для влаштування на роботу, що визнається як важливий крок у створенні стабільної інтеграції мігрантів.

Головною метою Декларації є також стимулювання активності в громадянському житті данського суспільства. Це включає в себе участь у громадських ініціативах, заходах та проектах, які сприяють взаємодії з місцевим населенням та поглиблюють розуміння та прийняття данських цінностей.

Декларація регламентує систему правил, поведінкових норм і цінностей данського суспільства, надаючи чіткі орієнтири для іммігрантів та сприяючи їхній ефективній інтеграції в новому соціокультурному середовищі. Цей підхід активно сприяє створенню єдиної громади, де різні культури взаємодіють та сприяють розвитку різноманітності.

Крім цього, інтенсифікувалися програми навчання данській мові, в тому числі можливості відвідувати заняття без відриву від роботи — для працевлаштованих мігрантів.

Для посилення інтеграції та активізації різних соціальних груп в Данії, уряд впроваджував спеціальні програми, орієнтовані на дітей та неробочих жінок. Ці ініціативи були націлені на створення умов для різноманітного та збалансованого розвитку цих груп населення.

Однією з ключових інновацій для стимулювання роботи муніципалітетів стало введення системи грантів у 2008 році. За цією системою, муніципалітети, які досягали найкращих результатів у сфері інтеграції, мали можливість отримати фінансову підтримку від держави. Це надихало місцеві органи влади активно впроваджувати та удосконалювати програми інтеграції для мігрантів та інших суспільних груп.

Спеціальні програми для дітей мали на меті не лише забезпечити їм якісну освіту та підтримку в адаптації, але й включити у широкий спектр діяльностей та культурних ініціатив. Це створювало позитивне середовище для взаємодії різних культур та виховання майбутніх поколінь в атмосфері розуміння та толерантності.

Програми для неробочих жінок спрямовувалися на активізацію цієї групи через надання можливостей для навчання, професійного розвитку та зайнятості. Це допомагало підняти рівень самостійності та економічної активності цих жінок,

що сприяло їхній ефективній інтеграції в суспільство.

Система грантів, введена урядом, стимулювала муніципалітети до творчого підходу та ефективної роботи у сфері інтеграції. Ця ініціатива активно залучала локальні владні структури до вирішення проблем інтеграції та сприяла створенню успішних практик, які потім могли б використовуватися в інших регіонах країни.

Декларація про інтеграцію та активне громадянство в Данії визначала важливий етап у процесі інтеграції мігрантів, встановлюючи обов'язковий мовний екзамен як необхідну умову. Цей мовний вимір мав на меті трансформувати мігрантів із пасивних отримувачів допомоги у працевлаштовані в активні особи, які спільно ділять цінності данського суспільства.

Обов'язковий мовний екзамен став інструментом для забезпечення того, що мігранти мають достатній рівень знання данської мови для ефективного спілкування в різних сферах життя. Це не тільки полегшує їхню щоденну взаємодію з оточуючим суспільством, але і сприяє власній економічній самостійності, адже мова є ключовим чинником в процесі працевлаштування та соціальної інтеграції.

Важливим аспектом Декларації є ідея поділу цінностей данського суспільства, серед яких виокремлені демократія, свобода совісті та рівність статей. Це визначає основні принципи та цінності, на яких базується данське суспільство, і які вважаються ключовими для участі у ньому. Такий підхід допомагає забезпечити спільні основи для громадянської активності та взаєморозуміння між різними групами населення.

Політика інтеграції в Данії привержена економічному підходу, що базується на стратегічних міркуваннях збереження благополуччя населення. Уряд активно розвиває заходи, спрямовані на економічну інтеграцію мігрантів, враховуючи їхню активність та незалежність від державних допомог.

Один із ключових аспектів данської політики інтеграції — це наголос на тому, щоб зробити мігрантів економічно активними у суспільстві. Це досягається

через ряд заходів, таких як надання можливостей для отримання освіти, професійного навчання та підтримки під час пошуку роботи. Орієнтація на економічну активність мігрантів сприяє їхній самостійності та внеску в економіку країни.

Важливим аспектом данської стратегії є відмова від безмежної залежності від державної допомоги. Уряд сприяє створенню умов, за яких мігранти можуть швидше вступити на ринок праці та стати активними учасниками економічного життя. Це відповідає сучасним економічним реаліям та сприяє ефективній інтеграції, сприяючи одночасно як самим мігрантам, так і суспільству в цілому.

Заохочення економічної самостійності мігрантів відповідає ідеї створення стабільного економічного середовища, яке служить благополуччю всього населення. Такий підхід відображає бажання уряду не лише включити мігрантів у соціальний та економічний контексти, а й забезпечити їхню повноцінну інтеграцію в данське суспільство.

РОЗДІЛ 2.

ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

2.1. Вплив трудової міграції на розвиток ринку праці

Поряд з міжнародним ринком капіталів, з ринком товарів і послуг, все більшу силу набирає й міжнародний ринок робочої сили, який є не просто сумою національних ринків, а представляє собою якісно новий розвиток ринку людських ресурсів в умовах посилення глобалізаційних процесів, інтернаціоналізації виробництва та зростання комунікацій.

Національні ринки праці поступово втрачають свою закритість та відокремленість. Між ними виникають глобальний рух людських ресурсів, які набувають постійного і систематичного характеру. Такі транскордонні переміщення поряд з рухом капіталу між країнами утворюють міжнародний рівень ринку робочої сили.

У цьому випадку мова йде не про епізодичні переміщення робочої сили з однієї країни в іншу, що траплялося й раніше. З'являються покупці і продавці робочої сили, які на постійній основі зайняті пошуками та продажами робочої сили за кордоном.

Таким чином, світовий ринок праці можна визначити як наднаціональне утворення, де на постійній основі виступають покупці і продавці інтернаціональної робочої сили, що беруть участь у процесі відбору в рамках міждержавного регулювання попиту-пропозиції робочої сили.

Процеси розвитку світового ринку праці є свідченням того, що трудова міграція вийшла на глобальний рівень і починає торкатися складних сфер соціально — трудових відносин. Переміщення людських ресурсів на світовому ринку праці здійснюються у формі зовнішньої трудової міграції.

Міжнародна трудова міграція сьогодні прямо або опосередковано пов'язана з пошуком можливостей гідного працевлаштування. Хоча зайнятість не завжди є головним спонукальним чинником первісного пересування робочої сили,

зазвичай, вона надалі залишається основним стимулом у процесі міграції. Члени сім'ї, що переміщуються разом з працівниками-мігрантами за кордон, можуть також почати працювати або як наймані працівники, або як самозайняті особи.

Глобальні наслідки трудової міграції можуть бути різними як для розвитку світового ринку праці, суспільств, так і для міжнародної економіки загалом.

Розширення можливостей реалізації людського потенціалу, збагачення суспільного життя, збільшення обсягів наукових досягнень та покращення спілкування виступають позитивними моментами [46, с. 48-57].

За глобальними розрахунковими даними Міжнародної організації праці, трудові мігранти становлять 4,4% всієї робочої сили світу, що на 0,9% перевищує частку міжнародних мігрантів в загальній чисельності населення світу. У складі робочої сили налічується більше мігрантів-жінок, ніж жінок, які не є мігрантами, (67% в порівнянні з 50,8%); рівень участі в складі робочої сили мігрантів-чоловіків і чоловіків, які не є мігрантами, майже той самий — 78% у порівнянні з 77,2% [31, с. 56].

Дослідженнями встановлено економічний внесок, який кваліфіковані мігранти надають своїй країні перебування. Кваліфіковані мігранти з вищим рівнем освіти та досвідом роботи можуть задовольнити вимоги галузі до кваліфікованої робочої сили, стимулювати економічне зростання та покращувати заробіток корінного населення [37, с. 148].

Висококваліфіковані мігранти створюють бізнес в основному напрямку економіки своєї нової країни, який дорівнює або перевищує економічні показники своїх рідних аналогів, тоді як низько кваліфіковані мігранти створюють малий, часто нестабільний і менш прибутковий бізнес [48, с. 598].

Приймаючі країни можуть отримати економічні переваги, якщо кваліфіковані мігранти заповняють робочі місця, що відповідають їх рівням кваліфікації.

Зайнятість була визнана як «найбільший визначальний фактор чистого фінансового внеску мігрантів» [44, с. 51].

Загальний рівень зайнятості міжнародних мігрантів та не мігрантів, за статтю та рівнем доходу країн відображено у таблиці 2.1 [49].

Як свідчать дані, що наведені у таблиці 2.1, загальний рівень зайнятості трудових мігрантів на 8,8% вище ніж не мігрантів і складав 72,7%. Така різниця пояснюється тим, що серед трудових мігрантів — жінок рівень зайнятості на 17,8% вищий, ніж у місцевих.

Таблиця 2.1 – Рівень зайнятості трудових мігрантів та не мігрантів у групах країн світового господарства у 2023 р.,% [49]

Групи країн	Рівень зайнятості серед міжнародних мігрантів та не мігрантів, %					
	Трудові мігранти			Не мігранти		
	Разом	Чоловіки	Жінки	Разом	Чоловіки	Жінки
Низький рівень доходу	59.4	61.2	57.7	77.8	83.7	72.1
Нижче середнього	69.7	73.5	65.3	59.6	79.6	39.3
Вище середнього	70.7	78.1	62.2	68.6	78.4	58.8
Високий рівень доходу	74.1	79.4	68.4	58.8	67.8	50.3
У середньому	72.7	78.0	67.0	63.9	77.2	50.8

У країнах з середнім та високим рівнем доходів спостерігається більше значення зайнятості трудових мігрантів, ніж у не мігрантів на 2,1% та 15,% відповідно.

Ймовірно, частина місцевого населення економічно розвинених країн реалізувало свої потреби, задоволене своїм добробутом, має якісну та надійну систему безпеки життя, паралельно із досягнутими високими стандартами життя суспільства не прагне його підвищувати завдяки зайнятості.

Як частка всіх робітників, робітники-мігранти становлять 18,5% робочої сили в країнах з високим рівнем доходу і 2,2% робочої сили в країнах з низьким рівнем доходу. Відносно велика частка мігрантів у робочих силах країн з високим рівнем доходу є наслідком більшої концентрації мігрантів у цих країнах та суттєво вищого рівня зайнятості мігрантів.

Загалом у 9 з 11 регіонів світу рівень зайнятості трудових мігрантів вищий,

ніж у не мігрантів.

Найбільша різниця встановлена в арабських державах, де зайнятість серед мігрантів складає 75,4%, що суттєво вище, ніж у не мігрантів — 42,2%. Далі йдуть Північна, Південна та Західна Європа, де зафіксована різниця у 17% [40].

Важливим показником, що характеризує стан ринку праці є рівень безробіття. В таблиці 2.2 приведені значення рівня загального безробіття, серед чоловіків та жінок трудових мігрантів та не мігрантів.

Таблиця 2.2 – Рівень безробіття серед міжнародних трудових мігрантів та не мігрантів у 2023 р., % [36, с. 53]

Країни	Рівень безробіття трудових мігрантів			Рівень безробіття не мігрантів		
	Разом	Чоловіки	Жінки	Разом	Чоловіки	Жінки
Австрія	8,3	8,2	8,4	3,5	3,7	3,3
Бельгія	10,4	10,3	10,4	4,3	4,7	3,8
Греція	28,6	23,5	34,6	16,3	13,1	20,3
Данія	8,4	7,9	9,0	4,7	4,6	4,9
Іспанія	18,9	16,7	21,1	13,1	11,6	14,8
Італія	13,1	11,0	15,6	9,6	9,0	10,5
Канада	6,3	5,9	6,7	5,5	6,2	4,8
Німеччина	5,6	6,1	4,9	2,6	2,9	2,3
Польща	5,7	5,0	6,6	3,3	3,1	3,6
США	3,1	2,7	3,7	3,9	4,1	3,7
Угорщина	2,7	2,6	2,9	3,5	3,4	3,6
Фінляндія	11,9	10,8	13,2	6,5	7,1	5,8
Франція	13,1	12,4	13,9	7,8	8,0	7,7
Чехія	2,9	1,3	4,9	2,0	1,8	2,3
Швеція	15,5	14,6	16,6	4,5	4,5	4,5

Як свідчать дані, що відображені у таблиці 2.2, загальний рівень безробіття трудових мігрантів у більшості країн є вищий, ніж не мігрантів стосовно обох статей.

Виключення складають США, де безробіття трудових мігрантів

дорівнювало 3,1%, не мігрантів 3,9% та Угорщина 2,7 % і 3,5% відповідно. Це пов'язано з наявністю труднощів в пошуку роботи та працевлаштуванні міжнародних мігрантів.

Дійсно, мігранти частіше залишаються безробітними в більшості країн, а розриви особливо великі в Греції, Іспанії та Швеції, де рівень безробіття мігрантів перевищує рівень безробіття не мігрантів на понад 10 %.

Трудові мігранти досить часто отримують роботу через членів сімей або друзів. Серед мігрантів популярними є неформальні джерела пошуку роботи, наприклад, соціальні мережі.

Особи, які мігрують в країни з великою спільнотою людей, що походять з тієї самої країни вірогідно, буде простіше знайти роботу. Так, за інших рівних умов алжирські трудові мігранти можуть скоріше знайти роботу у Франції, де є велика алжирська громада, ніж у Норвегії.

Окрім доступу до зайнятості, працівники-мігранти стикаються з труднощами у якості роботи, яку вони отримують. У 86 країнах світу 17% мігрантів займаються елементарною працею у порівнянні з 12% не мігрантами.

Найбільша різниця спостерігається в Італії, де 1/3 трудових мігрантів зайняті простою працею у порівнянні з кожним десятим не мігрантом, попри однаковий рівень освіти. Це свідчить про невідповідність кваліфікації багатьох мігрантів, їх навичок та освіти, необхідних для професій. У більшості країн ці працівники часто не мають офіційної роботи і рідше мають гідні умови праці, ніж місцеві працівники[36].

За даними показників у таблиці 2.3, мігранти працездатного віку мають нижчий показник зайнятості у порівнянні зі своїми не мігрантськими колегами.

Особливо це характерно для країн: Данія, Франція, Нідерланди, Швеція, де різниця складає 14—15%.

Таблиця 2.3 – Показники зайнятості та безробіття серед не мігрантів та міжнародних трудових мігрантів в країнах Європи[33, с. 87]

Країни Європи	Рівень зайнятості та безробіття мігрантів та не мігрантів, %					
	Не мігранти			Міжнародні трудові мігранти		
	Зайнятість	Безробіття	Економічно неактивне населення	Зайнятість	Безробіття	Економічно неактивне населення
Австрія	78	3	19	70	6	23
Бельгія	71	5	25	54	11	35
Данія	84	3	13	69	7	23
Іспанія	65	13	22	62	21	18
Фінляндія	79	4	17	68	10	22
Франція	72	7	21	56	12	32
Ірландія	72	5	23	71	7	22
Італія	61	8	32	60	12	28
Нідерланди	81	4	15	66	8	26
Норвегія	84	2	14	79	5	16
Португалія	70	8	22	74	11	15
Швеція	86	4	10	71	12	18
Велика Британія	78	3	19	75	3	22
У середньому	75	5	19	67	10	23

Несподіваним явищем є те, що заробіток мігрантів не обов'язково нижчий, ніж заробіток не мігрантів. Дійсно, мігранти заробляють менше, ніж не мігранти, в країнах з високим рівнем доходу, як от: Саудівська Аравія, Фінляндія та

Люксембург, але в інших випадках це не так. У 17 із 28 країн із низьким та середнім рівнем доходу, мігранти в середньому заробляють більше, ніж не мігранти.

Міжнародні грошові перекази — це грошові перекази або перекази в натуральній формі, що здійснюються мігрантами безпосередньо сім'ям або громадам, що перебувають у країні їхнього походження.

Величина глобальних грошових переказів, дуже ймовірно, є більшою, ніж наявні оцінки. Попри це обмеження, наявні дані таблиці 2.4 відображають загальний приріст грошових переказів за останні роки із 126 млрд дол. у 2005 р. до 689 млрд дол. у 2023 р.

Таблиця 2.4 – Міжнародні грошові перекази за останні роки[31, с. 58]

Країни, що отримують міжнародні грошові перекази							
2005 р.		2010 р.		2015 р.		2023 р.	
Китай	23,63	Індія	53,48	Індія	68,91	Індія	78,61
Мексика	22,74	Китай	52,46	Китай	63,94	Китай	67,41
Індія	22,13	Мексика	22,08	Філіппіни	29,8	Мексика	35,66
Нігерія	14,64	Філіппіни	21,56	Мексика	26,23	Філіппіни	33,83
Франція	14,21	Франція	19,9	Франція	24,06	Єгипет	28,92
Філіппіни	13,73	Нігерія	19,75	Нігерія	21,17	Франція	26,43
Бельгія	6,89	Німеччина	12,79	Пакистан	19,31	Нігерія	24,31
Німеччина	6,87	Єгипет	12,45	Єгипет	18,33	Пакистан	21,01
Іспанія	6,66	Бангладеш	10,85	Німеччина	15,81	Німеччина	17,36
Польща	6,47	Бельгія	10,35	Бангладеш	15,3	В'єтнам	15,93
Країни, що відправляють міжнародні грошові перекази							
США	47,25	США	50,78	США	61,86	США	67,96
Саудівська Аравія	14,3	Саудівська Аравія	27,07	Об'єднані Арабські Емірати	40,33	Об'єднані Арабські Емірати	44,37
Німеччина	12,71	Російська Федерація	21,45	Саудівська Аравія	38,79	Саудівська Аравія	36,12

Швейцарія	10,52	Швейцарія	17,76	Швейцарія	25,4	Швейцарія	26,6
Велика Британія	9,64	Німеччина	14,68	Китай	20,42	Німеччина	22,09
Франція	9,48	Італія	12,89	Російська Федерація	19,69	Російська Федерація	20,61
Південна Корея	6,9	Франція	12,03	Німеччина	18,03	Китай	16,18
Російська Федерація	6,83	Кувейт	11,86	Кувейт	15,2	Кувейт	13,76
Люксембург	6,7	Люксембург	10,65	Франція	12,79	Франція	13,5
Малайзія	5,68	Об'єднані Арабські Емірати	10,57	Катар	12,19	Південна Корея	12,89

Як свідчить динаміка міжнародних грошових переказів, що наведена в таблиці 2.4, до топ 3 країн, що отримують ці перекази, входять Індія, Китай, Мексика.

Так, за понад 10 років, обсяг міжнародних грошових переказів до Індії збільшився у 3 рази, або на 56,48 млрд дол. США (з 22,13 до 78,61 млрд дол.), до Китаю на 43,78 млрд дол. США (з 23,63 до 67,41 млрд дол. США), а до Мексики майже на 13 млрд дол. США (з 22,74 до 35, 66 млрд дол. США).

Серед країн, що відправляють міжнародні грошові перекази традиційними лідерами залишаються США, Об'єднані Арабські Емірати, Саудівська Аравія.

Так, беззаперечним лідером є США з обсягом майже 68 млрд дол. США у 2023 р. (10 % світового обсягу грошових переказів), Об'єднані Арабські Емірати 44,37 млрд дол. США та Саудівська Аравія 36,12 млрд дол. США.

Серед європейських країн найбільші обсяги міжнародних грошових переказів зафіксовані зі Швейцарії — 26,6 млрд дол. США, Німеччини — 22,09 млрд дол. США, Російської Федерації — 20, 61 млрд дол. США.

У 2023 р. у світі налічувалось 29 країн, у тому числі й Україна, в яких

міжнародні грошові перекази від трудових мігрантів перевищили 10 % ВВП (див. Табл. 2.5).

Таблиця 2.5. – Міжнародні грошові перекази трудових мігрантів до країн найбільшого надходження у 2023 р. [34, с. 11-15]

Країни, що отримують міжнародні грошові перекази	Обсяг міжнародних грошових переказів, млрд дол. США	Сума переказів в розрахунку на одну особу, дол.	Частка грошових переказів у ВВП, %
Китай	67,41	47,2	0,5
Мексика	35,66	282,6	3,0
Філіппіни	33,83	317,2	11,6
Єгипет	28,92	293,8	10,2
Франція	26,43	406,6	0,9
Пакистан	21,01	99,0	6,8
Німеччина	17,36	208,9	0,4
Україна	14,36	325,0	11,4

Лише п'ять країн із цієї групи розташовані в Європі — Україна, Молдова, Боснія і Герцеговина, Косово, Чорногорія.

Безумовно, позитивними наслідками від глобальних грошових переказів трудових мігрантів є такі: зростання національного доходу, якщо грошові перекази передаються офіційно; збільшення рівня споживання та створення нових робочих місць; набуття можливостей стабілізації балансу рахунків національного платіжного балансу для країн, що отримують перекази.

Вплив трудової міграції на світовий ринок праці проявляється з двох боків:

1) економічні аспекти впливу.

Успішна інтеграція трудових мігрантів на ринку праці призводить до збільшення загальної чисельності робочої сили та має позитивний вплив на зріст доходів населення та державного бюджету в країнах-отримувачах протягом довготривалого періоду.

Трудова міграція збільшує доходи на душу населення в країнах-реципієнтах за рахунок зростання загального рівня зайнятості населення та

продуктивності праці.

Продуктивність праці можна підвищити за рахунок збільшення різноманітних навичок — взаємодоповнень, спеціалізації та сприяння підвищенню кваліфікації трудових мігрантів шляхом надання нових можливостей.

Хоча міграція не може повністю вирішити проблеми зі старінням населення, але, якщо мігранти повністю інтегровані на ринок праці, вони можуть сприяти зменшенню фіскального тиску на державний бюджет. Це відбувається за рахунок зменшення витрат на охорону здоров'я та виплату пенсій.

У багатьох країнах трудові мігранти частіше, ніж місцеві громадяни стають підприємцями та займаються самозайнятістю. Це надає багато переваг для ринку праці.

Кілька факторів лежать в основі виникнення підприємницьких ініціатив серед трудових мігрантів: відсутність успіху в пошуках роботи на офіційних ринках праці; підтримка з боку сімейного кола, включаючи наявність сімейної праці; доступ до кредиту та ресурсів в межах спільноти та в соціальних мережах. Німеччина є гарним прикладом країни, де є бізнес-мігранти, що розширюють свою діяльність, незважаючи на різні адміністративні та регулятивні бар'єри;

2) соціальні аспекти впливу.

Успішна і повна інтеграція мігрантів на ринок праці — це довготривалий процес та ключова передумова для більш широкої соціальної інтеграції. Якщо мігранти знаходять роботу, вони мають контакти з колегами, що значно полегшує їх соціальну інтеграцію в країні перебування, розвиває контакти, взаємодопомогу та прискорює вивчення мови. Така взаємодія на робочому місці ще сприяє взаєморозумінню.

Інтеграція на ринку праці позитивно впливає на адаптацію і в інших сферах життєдіяльності. Так, опитування серед мігрантів виявили, що інтеграція ринку праці сприймається самими мігрантами як найважливіший елемент почуття частини суспільства в країні перебування. Якщо мігранти мають гідну роботу,

вони стають економічно незалежними, що дозволяє їм покращити свої побутові умови, зокрема забезпечити себе кращим житлом та ін.

Зростає кількість доказів того, що безробіття негативно впливає на добробут людей. Це зменшує задоволення від життя і, як правило, негативно впливає на здоров'я. Щодо мігрантів, опитування свідчать про те, що спочатку їхня мотивація до інтеграції дуже висока, а потім знижується у випадку тривалого безробіття.

Мільйони молодих осіб у віці до 18 років мігрують за кордон зі своїми батьками або без них. У багатьох випадках вони рухаються у пошуках кращого життя, а для деяких це уникнення негайних загроз, як от: вимушений шлюб, військові, політичні конфлікти та стихійні лиха.

Саме мігранти у такому віці є особливо вразливими, і це негативно впливає на їх особистісний розвиток. Такі виклики особливо актуальні в тих країнах, де правовий захист недостатній і де діти не мають змогу отримувати освітні послуги та послуги з охорони здоров'я.

Отже, у процесі трудової міграції відбуваються позитивні зрушення і на світовому ринку праці, а саме:

- 1) за останні десять років за рахунок трудових мігрантів збільшилась чисельність робочої сили: у США на 47%, в країнах Європи загалом на 70%;
- 2) трудові мігранти заповнюють важливі ніші як у швидкозростаючих, так і в занепадаючих галузях економіки;
- 3) трудові мігранти молодого віку мають кращу освіту, ніж ті, хто наближається до пенсії;
- 4) міжнародні трудові мігранти значно сприяють гнучкості ринку праці, особливо в країнах Європи.

Збільшення мобільності працівників-мігрантів всіх рівнів кваліфікації, особливо в контексті майбутнього глобального розвитку призведе до значних позитивних переваг у розвитку країн як походження, так і призначення та сприятимуть глобальній базі навичок та знань.

Однак для забезпечення покращення результатів міграції на ринку праці як для працівників-мігрантів, так і для країни походження та країни призначення, слід враховувати:

1) в умовах зростаючої інтернаціоналізації ринків праці країни комплексна політика щодо залучення висококваліфікованих мігрантів має враховувати цілі розвитку в країнах походження та супроводжуватись зусиллями щодо вдосконалення національних систем освіти та ринків праці. А більша прихильність до створення людського капіталу, що відповідає робочим місцям, залишається вирішальним для подолання майбутнього дефіциту кваліфікації, який, за прогнозами, вплине на більшість країн;

2) основні проблеми пов'язані з міграцією низькокваліфікованої робочої сили і стосуються створення регулярних міграційних каналів для задоволення потреб ринку праці у відповідних секторах економіки та забезпечення належного захисту прав трудових мігрантів як для тимчасової, так і постійної міграції;

3) розв'язання проблем, що стоять перед керівниками різноманітних державних установ, полягатимуть у тому, щоб співпрацювати з усіма відповідними зацікавленими сторонами, зокрема приватним сектором та організаціями роботодавців та робітників, для проведення конструктивної дискусії з питань трудової міграції та позитивного внеску трудових мігрантів до національних економік та суспільств, що відповідають короткостроковим політичним цілям та інтересам;

4) поліпшення захисту робітників-мігрантів, особливо для працівників низької кваліфікації, забезпечення надання точної та достовірної інформації перед їх від'їздом, умов найму та праці за призначенням, соціального захисту, в тому числі шляхом сприяння соціальних виплат, пов'язаних з охороною здоров'я та страхуванням життя;

5) реалізація узгодженої стратегії вимагає гармонізації політики міграції робочої сили та мобільності з іншими важливими суміжними сферами управління, такими як зайнятість, соціальний захист, політика в галузі освіти та

навчання.

У підсумку можна зазначити, що становлення й розвиток міжнародного ринку праці є складним і багатогранним процесом, у якому задіяні специфічні види робочої сили — міжнародні трудові мігранти. Але головним є те, міжнародний ринок постійно формує, динамічно розвиває, трансформує потоки робочої сили, сферою докладання якої вже стали всі країни світового господарства. Ця інтернаціональна робоча сила виступає як носій загальнолюдських норм життя і як носій національних культур і традицій.

2.2. Соціально-економічний аналіз наслідків міжнародної трудової міграції

За даними Міжнародної організації з міграції щорічно в пошуках роботи у світі мігрує приблизно 25 млн осіб, а із врахуванням обсягів нелегальної міграції ця кількість збільшується у 3—5 рази.

Певним чином це віддзеркалює ситуацію, яка склалася в Україні. На сьогодні складно підрахувати кількість українців, які працюють за кордоном. Але оприлюднені ООН дані свідчать, що кількість українських трудових мігрантів, які постійно перебувають за межами країни, становить близько 8 млн осіб, а в сезонний пік їхня кількість збільшується.

Таким чином, український ринок праці давно уже став складовою частиною світового ринку праці, а Україна стала п'ятою державою у світі за кількістю тих, хто шукає роботу за кордоном (більше вихідців тільки з Мексики, Індії, Росії та Китаю).

Європа відреагувала швидкою та рішучою підтримкою, і 4,8 мільйона людей з України зареєстровані для тимчасового захисту в ЄС або в аналогічних національних програмах. ЄС усунув багато перешкод, з якими зазвичай стикаються біженці, пропонуючи права на проживання, дозволи на роботу та доступ до охорони здоров'я, шкіл, житла та банківських послуг[50].

Згідно з рейтингом Світового банку, за підсумками 2022 року Україна

посіла 20-те місце за надходженням валюти від громадян, які працюють за кордоном.

За даними Світового банку, від українських заробітчан надійшло 5,6 млрд дол. США (за даними НБУ — 5,8 млрд дол. США).

Сусідами України за цим рейтингом стали США, де надходження валюти від її заробітчан становило 5,277 млрд дол. США, і Росія з показником 5,263 млрд дол. США.

Експорт своїх трудових ресурсів з метою отримання високої валютної виручки використовують багато країн світу, і дуже успішно.

Мексика за підсумками 2022 року отримала за рахунок своїх гастарбайтерів 22 млрд дол. США, а Філіппіни — 21 млрд дол. США. Але і вони не можуть змагатися з Індією та Китаєм.

За підсумками 2022 року, китайські гастарбайтери перерахували на батьківщину 54 млрд дол. США, а індійські — 51 млрд дол. США.

Але не варто вважати, що лише країни, що розвиваються, орієнтуються на експорт своєї робочої сили. Та ж Франція у 2022 році отримала від своїх співгромадян, що працюють за кордоном, більше ніж 15 млрд дол. США, а Німеччина — 11 млрд дол. США.

Інша справа, що французи та німці, які працюють за кордоном, — це насамперед висококваліфіковані фахівці, які наймаються французькими й німецькими компаніями для роботи за кордоном. Наші ж заробітчани, за рідкісним винятком, — це перш за все низькокваліфікована робоча сила, яка дуже часто працює за кордоном нелегально. Основною сферою їх зайнятості є переважно будівництво, далі — робота домашньої прислуги, сільське господарство, торгівля та промисловість.

Досліджуючи еволюцію масової трудової міграції з території України приходимо до висновків, що від першої міграційної хвилі до четвертої простежується зростання освітнього рівня емігрантів. Тоді як перші емігранти були переважно неосвічені, і тому виконували некваліфіковану, найважчу роботу

в країнах оселення, то другою й третьою хвилею мігрували за кордон в основному люди освічені. З їхнього середовища вийшли лідери громадсько-політичних і культурно-освітніх організацій. Еміграція другої й третьої хвилі відзначається високим рівнем громадсько-політичної організованості [21, с. 607].

Справа у тому, що у старій та новітній еміграції різні життєві цілі. Стара еміграція, або діаспора (офіційна назва — закордонні українці; у березні 2004 року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про правовий статус закордонних українців»), — це громадяни країн свого оселення, добробут і всі права яких цілком забезпечені.

Новітні ж трудові мігранти й емігранти залишаються громадянами України — в основному вони приїхали на певний час, щоб у різний спосіб поліпшити свій добробут і повернутися до України.

Найбільша проблема четвертої міграційної хвилі, особливо нелегальних мігрантів, — це їх правова незахищеність як з боку нашої держави, так і з боку країн їхнього перебування.

Українським шукачам тимчасового захисту відкрито доступ на ринки праці ЄС та можливості соціальної інтеграції. За даними польських джерел, українські біженці в Польщі сплатили податків на 2 млрд євро від початку повномасштабного вторгнення російських збройних сил в Україну. Це втричі більше, ніж країна витратила на допомогу переселенцям [13, с. 9].

В Україні на законодавчому рівні не передбачено проведення досліджень з питань статистичного обліку та причин відтоку фахівців за кордон, як наслідок — відсутня стратегія захисту й розвитку духовно-інтелектуального ресурсу нації.

Затягується процес приєднання України до міжнародних конвенцій з питань соціального захисту трудових мігрантів, недосконалий механізм легального працевлаштування мігрантів за кордоном на підставі системи міждержавних і міжурядових угод. А з огляду на масштаби цього явища можна лише здогадуватися про глибину соціально-психологічних деформацій українських емігрантів за кордоном та їхніх сімей в Україні.

Проблематика демографічної ситуації в Україні полягає в неповноцінності її структури, оскільки середній клас нашого суспільства фактично формується за кордоном із трудових мігрантів.

Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції для кожної країни оцінюються індивідуально. Оскільки мають позитивні та негативні сторони як для країн-імпортерів, так і країн-експортерів трудових ресурсів, але серед них виокремлюються основні, які притаманні практично всім.

Для країн-імпортерів трудових ресурсів позитивним є:

1) отримання дешевої та молоді робочої сили. Така пропозиція створює зацікавленість з боку роботодавців, так як дозволяє здійснювати значну економію фінансових ресурсів. Погоджуючись на важкі умови праці наймані працівники отримують заробіток значно вищий ніж у власній країні. Мігрують в основному працездатні молоді люди до високорозвинутих країн, серед більшості яких спостерігаються тенденції старіння населення та нестачі працівників у певних секторах ринку праці;

2) отримання підготовлених фахівців. Позитивно впливає на ефективність виробництва країн-імпортерів, оскільки призводить до підвищення конкуренції на внутрішньому ринку праці та дозволяє роботодавцям обрати кваліфікованого працівника, який орієнтується в сучасних технологіях. Місцеві виробники отримують можливість впровадити у виробництво нові технологічні рішення, не витративши при цьому коштів на перекваліфікацію та навчання персоналу;

3) переважання інтенсивного типу економіки. Правильна побудова міграційної політики сприяє підвищенню ефективності праці, наповненню державного бюджету та прискорює економічне зростання країн-імпортерів;

4) міграція збагачує культурне життя країни-імпортера, вносячи нові звичаї, мови, кулінарні традиції тощо. Це може сприяти більшій толерантності та мультикультурному збагаченню;

5) з одного боку, інтеграція мігрантів може привести до зміцнення соціальної згуртованості. З іншого боку, вона може спровокувати соціальні

напруження, особливо якщо існує відчуття конкуренції за ресурси або робочі місця;

б) міграція може вплинути на демографічну структуру приймаючої країни, збільшуючи частку молоді, змінюючи гендерний та віковий баланс.

Для країн-експортерів трудових ресурсів вигоди полягають у:

1) отримання міграційного капіталу, який є значним інвестиційним джерелом надходжень валюти в національну економіку. В країнах, що розвиваються, міграційний капітал значно перевищує обсяги міжнародної технічної допомоги та виступає ефективним інструментом боротьби з бідністю. Завдяки створенню мультиплікаційного ефекту зростає споживчий попит населення, а зростання споживання збільшує доходи бюджетів через сплату прямих і непрямих податків, що в цілому сприяє пожвавленню економіки країн;

2) стимулювання розвитку фінансово-банківського сектору. Завдяки масштабним потокам міграційного капіталу відбуваються структурні і технологічні перетворення у банківському секторі країн, що розвиваються;

3) скорочення безробіття власного населення. Відчутно послаблюється напруга на ринку праці, зменшується рівень зареєстрованого і прихованого безробіття;

4) підвищення кваліфікації мігрантів. Повертаючись на батьківщину, мігранти привозять з собою не тільки матеріальні цінності, але й передовий досвід роботи;

5) повернення мігрантів з новим досвідом та ідеями може сприяти зміні соціальних норм та цінностей у країнах-експортерах;

б) мігранти, які повертаються додому, часто приносять з собою нові навички, знання та міжнародний досвід, що може сприяти розвитку місцевої економіки та освітньої сфери;

7) міграція сприяє культурному обміну та внесенню нових ідей і поглядів у суспільство, збільшуючи його відкритість і толерантність;

8) мігранти створюють мережі, які можуть сприяти встановленню

економічних, культурних та освітніх зв'язків між країнами.

Негативні наслідки міграції для країн-імпортерів:

1) виникнення додаткових проблем, пов'язаних із соціальним захистом емігрантів. Державне регулювання міжнародних економічних відносин сприяє вирішенню проблем соціального захисту емігрантів. Прагнення кожної держави захистити свого громадянина за кордоном вимагає відповідного відношення з боку інших держав;

2) поглиблення проблеми пошуку місця роботи для місцевого населення країни-імпортера трудових ресурсів. Утворення «подвійного» ринку праці спричиняє більш жорстку конкуренцію та знижує ціну праці на внутрішньому ринку;

3) наявність нелегальних мігрантів. Дана ситуація провокує розвиток криміналітету, підриває правову систему. Емігранти через страх депортації уникають контактів з органами влади та правопорядку країни. Опинившись поза законом, вони мимоволі діють не в рамках встановлених законом норм і принципів. Тому емігранти, які позбавлені опіки країни, з якої прибули, часто стають тягарем для соціальної системи приймаючої держави;

4) відтік національної валюти у формі вивозу чи переказу. Проблема відтоку національної валюти триває до тих пір, поки в країні знаходяться емігранти. Як правило, розрахунки відбуваються у доларах США та євро;

5) втрата вивчених дешевих спеціалістів-емігрантів при їх репатріації на батьківщину. Щойно прибула робоча сила потребує навичок роботи, що спонукає роботодавців проводити курс навчання. Виявляється, що вигідніше навчити емігранта й платити йому занижену заробітну плату, ніж прийняти громадянина своєї держави та забезпечити достойну оплату праці. Організація навчання вимагає від роботодавців прикладання певних зусиль і фінансування;

6) мігранти часто стикаються з проблемами соціальної інтеграції, що може вести до створення ізольованих громад, які живуть окремо від основного суспільства;

7) інтенсивна міграція може призвести до перевантаження місцевої інфраструктури, включаючи житло, транспорт та охорону здоров'я;

8) інколи міграція веде до етнічних та культурних конфліктів, зокрема через відмінності у мові, звичаях, релігійних переконаннях;

9) часто міграція стає причиною політичних дебатів та зростання популізму і націоналізму, що може вести до розколу суспільства.

10) мігранти часто стають жертвами трудової експлуатації, працюючи в негуманних умовах та за низьку оплату;

11) збільшення населення в країнах-імпортерах може призвести до екологічних проблем, таких як забруднення та виснаження природних ресурсів.

Негативні наслідки міграції для країн-експортерів:

1) втрата кваліфікованих спеціалістів, так званий «відтік мізків». Освітня система, яка працює в основному за рахунок витрат державного бюджету, здійснює підготовку фахівців, які будуть створювати додану вартість за межами країни. Більш того, неконтрольована міграція спотворює професійно-кваліфікаційну структуру трудового ресурсу країни та не дозволяє здійснювати його планування. Державне замовлення на підготовку спеціалістів вже не відображає об'єктивної потреби економіки;

2) додаткові витрати з бюджету на підготовку нових спеціалістів. У результаті «відтоку мізків» країна опиняється в ситуації, коли утворюється дефіцит потрібних спеціалістів і постає питання про їх підготовку;

3) зростання цін на товари і послуги на внутрішньому ринку. Відбувається в наслідок збільшення валютних ресурсів окремих сімей без відповідного підвищення купівельної спроможності основної маси населення;

4) виникнення тенденції до спаду темпів економічного зростання. Трудові мігранти у найпродуктивніший період свого життя не беруть жодної участі у створенні національного доходу. Масова трудова міграція не сприяє наповненню пенсійного і соціальних фондів через відсутність відрахувань із заробітної плати мігрантів. Держава втрачає свій кращий трудовий потенціал, що й призводить до

негативних соціально-економічних наслідків.

5) масова еміграція може призвести до руйнування сімейних структур, коли один або обидва батьки залишають країну;

6) економіки, які залежать від грошових переказів, можуть стати вразливими до зовнішніх економічних шоків;

7) втрата працездатного населення може призвести до зниження продуктивності місцевої економіки.

Прихильники ж глобальної міграції вважають її позитивним явищем та наполягають на ефективному використанні міграційних процесів у рамках міжнародного ринку праці.

Абсолютизуючи потреби міжнародного ринку праці, вони лишають поза увагою безпеку внутрішніх ринків, на яких ціна праці в кілька разів нижча та відбувається депрофесіоналізація і виникає дефіцит кваліфікованих фахівців.

Весь комплекс проблем масової трудової міграції з території України та соціально-економічних причин, що їх породили, можливо подолати тільки на правовій основі ґрунтовно розроблених і послідовно впроваджених Національної стратегії злагодженого розвитку України, Національної стратегії співпраці України з українцями за кордоном, Національної концепції міграційної політики України [8, с. 68].

А також забезпечення розробки та реалізації комплексної соціально-економічної Державної програми «Повернення на батьківщину українських трудових мігрантів», основними складовими якої має стати захист внутрішнього ринку праці України від дешевої іноземної робочої сили та підвищення ціни праці на внутрішньому ринку.

Як приклад, може слугувати досвід Казахстану, де така стратегія успішно здійснюється: за 12 років дії Закону Республіки Казахстан «Про міграцію населення» та Державної програми «Повернення оролманів (репатріантів)» на батьківщину повернулося п'ять мільйонів казахів.

Отже, така країна має потужну перспективу соціокультурного

саморозвитку корінного народу, а не тільки економічну привабливість для чужинців.

Маючи значну частину своїх громадян за кордоном, представники державної влади в Україні не займаються системним розв'язанням проблем пов'язаних із масовою трудовою міграцією.

Зокрема, не розроблено науково й геополітично обґрунтованої стратегії співпраці з українцями за кордоном. Враховуючи те, що міжнародна трудова міграція має як для держави, так і самих мігрантів позитивні та негативні соціально-економічні наслідки, важливо виробити таку державну міграційну політику, яка могла б подолати негативні сторони цього явища і раціонально використовувати позитивні для економічного розвитку країни. Нині ж енергія творчої праці близько 8 мільйонів потенційного середнього класу марнується на чужині.

Масштаби міжнародної трудової міграції, в якій Україна виступає одним з провідних експортерів робочої сили, свідчать про глобальний характер цього явища. Міграційні потоки, що включають мільйони українців, які працюють за кордоном, суттєво впливають на економіку України через великі грошові перекази. Ці перекази є важливим джерелом валютних надходжень для країни, але також відображають структурні проблеми українського ринку праці, зокрема відтік кваліфікованих кадрів та недостатність внутрішніх можливостей для забезпечення належних умов праці.

Трудова міграція сприяє глобалізації та культурному обміну, але також викликає соціальні та економічні виклики як для країн прийому, так і для країн відправлення. Для України це означає не тільки втрату людського капіталу, але й соціальні та демографічні зміни. З іншого боку, мігранти надсилають додому значні суми грошей, які підтримують економіку України, але не вирішують проблему відтоку кваліфікованих працівників.

Структурні проблеми української економіки, включаючи низькі заробітні плати та обмежені можливості для кар'єрного зростання, спонукають українців

шукати кращих умов життя за кордоном. Водночас, це створює певні ризики для соціальної стабільності та розвитку країни, оскільки зростаючий відтік робочої сили може підірвати економічний потенціал України.

Ефективне управління міграційними процесами вимагає комплексного підходу, що включає поліпшення умов праці в Україні, стимулювання повернення мігрантів та використання їхнього досвіду та навичок для розвитку внутрішнього ринку. Крім того, необхідно активізувати співпрацю з українськими громадами за кордоном, щоб забезпечити їхню інтеграцію та зберегти культурні зв'язки з Україною.

Зрештою, проблематика міжнародної трудової міграції вимагає від українського уряду не тільки реагування на короткострокові виклики, але й розроблення довгострокової стратегії, спрямованої на зміцнення національної економіки та створення умов для розвитку висококваліфікованого та конкурентоспроможного ринку праці.

2.3. Місце міграційного капіталу в економічному розвитку країн

Міграційний капітал є ключовою складовою сучасної глобальної економічної системи, яка визначає взаємозв'язки між країнами, регіонами та компаніями. Цей термін об'єднує різноманітні фінансові ресурси, що переміщуються з одних країн до інших для досягнення різних цілей, від інвестування в підприємства до фінансування державних проєктів. Поняття міграційного капіталу включає в себе низку ознак, які характеризують його природу та функції [6, с. 446].

Міграційний капітал є важливим елементом сучасної глобалізованої економіки, який значною мірою впливає на розвиток та взаємозв'язки між країнами на міжнародному рівні. Він представляє собою фінансові ресурси, що переміщуються через кордони, включаючи іноземні інвестиції, грошові перекази мігрантів, кредити та портфельні інвестиції. Цей капітал сприяє залученню інвестицій, стимулює економічне зростання та сприяє розвитку міжнародної торгівлі.

Однією з ключових ролей міграційного капіталу є його вплив на економіку країн-отримувачів. Інвестиції можуть сприяти модернізації інфраструктури, розвитку промисловості та технологій, створенню нових робочих місць та збільшенню загального виробництва. Окрім цього, міграційний капітал може впливати на підвищення життєвого рівня населення завдяки підвищенню доходів і збільшенню споживчого попиту.

Проте, міграційний капітал може мати і негативні наслідки. Значні потоки іноземного капіталу можуть призвести до волатильності на фінансових ринках, зміни валютних курсів та створення економічних "бульбашок". Крім того, залежність від іноземних інвестицій може підірвати економічний суверенітет країни та зменшити її здатність самотійно вирішувати внутрішні економічні питання.

В контексті глобалізації, міграційний капітал також сприяє транснаціональному обміну технологіями та знаннями. Інвестиції в наукові дослідження та розвиток можуть підвищити інноваційний потенціал країни, сприяючи розвитку передових технологій та продуктів. Це, в свою чергу, може відкрити нові можливості для міжнародного співробітництва та торгівлі.

Загалом, міграційний капітал є двоїстим феноменом: він відіграє ключову роль у стимулюванні економічного зростання та міжнародної інтеграції, але водночас може створювати виклики та ризики для економічної стабільності та незалежності країн. Ефективне управління та регулювання цих потоків є ключовим для максимізації їхніх позитивних аспектів та мінімізації можливих негативних наслідків.

Міграційний капітал охоплює грошові кошти, цінні папери, акції, облігації та інші фінансові інструменти, які переносяться з одного регіону до іншого. Це може включати іноземні директорські інвестиції, кредити, іноземні портфельні інвестиції тощо.

Також міграційний капітал не має територіальних обмежень. Його рух відбувається на міжнародному рівні, і він може бути спрямований до будь-якої

країни чи регіону, де існують сприятливі умови для інвестування. Рух міграційного капіталу може суттєво впливати на економічну динаміку країн.

Великі обсяги міграційних інвестицій можуть стимулювати розвиток галузей, збільшувати обсяги виробництва, сприяти зростанню зайнятості та змінювати структуру економіки.

Міграційний капітал може призводити до коливань фінансового ринку країн-отримувачів, адже великі потоки капіталу можуть викликати зміни в обмінному курсі, відсоткових ставках та інших фінансових показниках.

Міграційний капітал також відображає рівень ризику, пов'язаного з інвестуванням у певних регіонах. Інвестори пов'язуються з ризиками політичної нестабільності, економічної непередбачуваності та змін в законодавстві.

У сучасному світі міграційний капітал є необхідною складовою глобальної економічної системи, яка впливає на розвиток, стабільність та інноваційний потенціал країн.

Відповідна регуляція та сприяння розвитку міграційного капіталу може сприяти підвищенню економічного добробуту та зміцненню економічних зв'язків між державами.

Міграційний капітал відіграє важливу роль у визначенні динаміки міжнародної торгівлі та обміну технологіями, роблячи значущий внесок у розвиток економік окремих країн та створюючи нові можливості для співпраці. Вплив міграційного капіталу на ці дві сфери можна розглядати з різних точок зору.

Міжнародна торгівля:

1) розвиток інфраструктури та виробництва. Міграційний капітал може бути спрямований на інвестування в розвиток інфраструктури та виробництва в країнах-отримувачах. Це може підвищити економічний потенціал та конкурентоспроможність цих країн на міжнародному ринку та сприяти збільшенню експортного обсягу;

2) створення робочих місць. Інвестиції, що приходять з міграційним

капіталом, можуть створити нові робочі місця в країнах-отримувачах. Це підвищує зайнятість та сприяє зростанню доходів населення, що в свою чергу може підвищити попит на імпорتنі товари;

3) розвиток експорту. Внесок міграційного капіталу може допомогти розширенню можливостей для експорту. Підприємства, які отримали інвестиції, можуть розширити виробництво та збільшити асортимент продукції для задоволення зростаючого попиту.

Обмін технологіями:

1) передача знань. Міграційний капітал може сприяти передачі знань та ноу-хау між країнами. Інвестори, які приносять інноваційні технології, можуть сприяти розвитку технічного та наукового потенціалу країни-отримувача;

2) створення спільних підприємств. Залучення міграційного капіталу може призвести до створення спільних підприємств або дослідницьких центрів, де проводитимуться спільні дослідження та розробки нових технологій;

3) впровадження інновацій. Інвестиції від іноземних партнерів можуть стимулювати впровадження новітніх технологій, які покращують якість та ефективність виробництва;

4) зростання конкурентоспроможності. Обмін технологіями через міграційний капітал може підвищити конкурентоспроможність країн на світовому ринку шляхом покращення якості продукції та зниження вартості виробництва [3, с. 512].

Міграційний капітал, який надходить до країн-отримувачів, відіграє значущу роль у їхньому економічному розвитку, сприяючи змінам та позитивним трансформаціям в різних сферах. Це відкриває широкі можливості для стимулювання економічної активності та підвищення якості життя громадян.

Міграційний капітал може бути вкладений у проекти розвитку інфраструктури, такі як транспортні мережі, енергетичні об'єкти та комунікаційні системи, що сприяє покращенню якості життя населення та збільшенню продуктивності, стимулюючи економічний зростання країни.

Міграційний капітал також може бути спрямований на розвиток виробництва та розширення галузей, що мають потенціал для збільшення обсягів виробництва. Це створює нові робочі місця та сприяє зростанню зайнятості, зменшуючи безробіття та підвищуючи рівень доходів населення.

Міграційний капітал часто прив'язаний до іноземних інвесторів та підприємців, які приносять з собою знання, досвід та навички. Це стимулює обмін ідеями, технологіями та найкращими практиками, що сприяє розвитку інновацій та підвищенню конкурентоспроможності країни.

Міграційний капітал також сприяє створенню міжнародних бізнес-зв'язків та партнерств, що відкриває можливості для розширення міжнародної торгівлі та кооперації, що сприяє диверсифікації економічних можливостей [10, с. 520].

Приплив міграційного капіталу може зміцнити фінансову стійкість країни, поповнюючи валютні резерви та забезпечуючи додаткові джерела для фінансування розвитку та інвестиційних проектів.

Усі ці переваги свідчать про важливу роль міграційного капіталу у створенні сприятливих умов для економічного зростання, зміцнення інноваційного потенціалу та розвитку інфраструктури в країнах-отримувачах.

Звісно, міграційний капітал відкриває перед країнами можливості для розвитку та зміцнення їхніх економік. Проте, разом з перевагами, існують і певні виклики та обмеження, які вимагають уважного розгляду та ефективного управління [20,с.256].

Міграційний капітал може бути досить вразливим до змін зовнішніх умов та економічної кон'юнктури. На ринках можуть виникати коливання, що можуть спричинити масовий вивід капіталу, що здатний вплинути на фінансову стабільність країни.

Велика залежність від міграційного капіталу може призвести до втрати власної фінансової та економічної незалежності. Якщо значна частина капіталу належить іноземним інвесторам, це може обмежити можливість країни впливати на свої власні економічні рішення та політику.

Приплив міграційного капіталу може мати непередбачувані ефекти на внутрішні економічні процеси. Наприклад, різке збільшення капіталовкладень може призвести до інфляції або швидкого зростання вартості життя. Також, нерівномірне розподілення прибутків може збільшити соціальні нерівності [19, с. 385-386].

Великий приплив міграційного капіталу може вимагати ефективного регулювання та нагляду з боку уряду. Незважаючи на позитивний вплив, існує ризик надмірного виводу капіталу, який може нашкодити економіці та стабільності країни[47,с.15].

Приплив міграційного капіталу може конкурувати з національними підприємствами та інвесторами, особливо в секторах, які є пріоритетними для країни. Це може призвести до втрати конкурентоспроможності внутрішнього капіталу.

Ці виклики та обмеження пов'язані з міграційним капіталом підкреслюють важливість балансу та відповідального підходу до приваблення іноземних інвестицій.

Розумне регулювання та ефективний контроль можуть допомогти максимізувати позитивний вплив міграційного капіталу, одночасно уникнувши його негативних наслідків для економічної та фінансової стабільності країни.

Міграційний капітал, окрім свого економічного впливу, має суттєвий вплив на стимулювання інновацій та наукового розвитку в країнах-отримувачах. Це сприяє впровадженню нових технологій, підвищенню конкурентоспроможності та зміцненню науково-дослідних потенціалів [47,с.16].

Наприклад, міграційний капітал може бути спрямований на фінансування досліджень та розробок в різних секторах економіки. Інвестори здатні підтримати наукові проекти, що стимулюють інновації та вдосконалення технологій.

Іноземні інвестори часто приносять з собою знання, навички та досвід в сфері технологій. Це сприяє поширенню нових технологій та підвищенню технічного рівня в регіоні. Доступ до іноземних інновацій може прискорити

процеси розвитку та забезпечити конкурентну перевагу.

Міграційний капітал може створювати основу для інноваційних партнерств між іноземними інвесторами та місцевими підприємствами. Спільні дослідження та розробки можуть призвести до створення нових продуктів та послуг, що задовольняють ростучий попит.

Міграційний капітал може зміцнити існуючі наукові кластери або стимулювати створення нових. Такі кластери об'єднують дослідницькі та підприємницькі зусилля для спільної розробки інноваційних рішень.

Міграційний капітал може залучити науковців, дослідників та талановитих фахівців з різних країн. Це стимулює обмін знаннями та досвідом, що сприяє науковому зростанню.

Отже, міграційний капітал має важливий вплив на інновації та науковий розвиток в країнах-отримувачах. Він створює можливості для фінансування досліджень, передачі технологій та створення сприятливого середовища для зростання інноваційної активності, що сприяє розвитку економіки та підвищенню її конкурентоспроможності.

Варто зазначити, що міграційний капітал може мати значущий вплив на ринок праці країн-отримувачів. Приплив іноземних інвесторів може сприяти створенню нових робочих місць та підвищенню рівня зайнятості. Однак це також може викликати зміни в умовах праці, наприклад, вимагати адаптації до нових стандартів, робочого графіку або організації робочого процесу.

Приплив міграційного капіталу може призвести до виникнення соціальних нерівностей. Це може стосуватися як рівня доходів між різними верствами населення, так і між різними регіонами. Наприклад, інвестиції можуть бути спрямовані переважно у великі міста, що збільшує відмінність у розвитку різних територій.

Також міграційний капітал може вплинути на соціокультурний ландшафт країни-отримувача. З приходом іноземних інвесторів може прийти і нова культура, нові технології та підходи. Це може спричинити як позитивні зміни в

культурному розмаїтті, так і викликати конфлікти через різницю цінностей та традицій.

Великі інвестиційні проекти, пов'язані з міграційним капіталом, можуть змінити доступ до послуг охорони здоров'я та освіти. З одного боку, це може привести до поліпшення якості цих послуг, а з іншого — призвести до перерозподілу ресурсів та зміни структури системи. Інвестиції, які супроводжують міграційний капітал, можуть призвести до покращення інфраструктури, такої як дороги, транспорт, електроенергія тощо. Однак це може вимагати змін у використанні територій та вплинути на оточуюче середовище.

Враховуючи соціальні аспекти міграційного капіталу, важливо забезпечити ефективний контроль та регулювання, щоб максимізувати позитивний вплив інвестицій на суспільство та уникнути можливих негативних наслідків.

Міграційний капітал зберігає свою важливість як стимулятор економічного росту. За прогнозами, в майбутньому міграційний капітал може стати ще більш вагомим джерелом інвестицій для країн, що потребують розвитку. Завдяки глобалізації і швидкому поширенню інформації, інвестори мають доступ до широкого спектру можливостей, що сприяє зростанню міграційного капіталу.

Геополітичні події, такі як зміни у міжнародних відносинах, політичні кризи та торговельні конфлікти, можуть вплинути на напрямок міграційного капіталу. Інвестори можуть змінювати свої стратегії, обираючи більш стабільні ринки та зменшуючи ризики.

Також, швидкі технологічні зміни можуть змінити підходи до інвестицій та сприяти розвитку нових галузей економіки, що може змінити природу міграційного капіталу.

Міграційний капітал може стати каталізатором розвитку стартапів та інноваційних підприємств. За наявності фінансової підтримки, підприємці можуть впроваджувати нові ідеї та технології, що сприяє створенню нових робочих місць та зміцненню галузей майбутнього.

Зростання уваги до екологічних питань та сталого розвитку може вплинути

на напрямок міграційного капіталу. Інвестори можуть надавати перевагу проектам, спрямованим на зменшення впливу на навколишнє середовище та покращення якості життя.

Завдяки розвитку технологій, інвестори отримують змогу вкладати кошти в різні регіони світу з високою ефективністю та низькими витратами. Це розширює горизонти для міграційного капіталу та сприяє розвитку глобальної економічної мережі.

Усі ці аспекти свідчать про те, що міграційний капітал залишається суттєвим чинником в економічному розвитку та може впливати на різні сфери економіки, технологій та геополітики у майбутньому.

Міграційний капітал є важливим каталізатором у сучасній глобалізованій економіці, граючи ключову роль у формуванні взаємозв'язків між країнами та регіонами. Його рух через кордони, у формі іноземних інвестицій, кредитів та грошових переказів, стимулює економічне зростання, сприяє розвитку міжнародної торгівлі та забезпечує обмін технологіями та знаннями. Це сприяє модернізації інфраструктури, розвитку промисловості та створенню нових робочих місць у країнах-отримувачах, а також підвищує загальний рівень життя.

Однак, міграційний капітал також може привести до фінансової нестабільності та економічних "бульбашок", особливо у разі великих та раптових потоків іноземних інвестицій. Крім того, залежність від міграційного капіталу може обмежувати економічну незалежність країн, знижуючи їхню здатність самостійно керувати внутрішньою політикою.

Зростання міграційного капіталу веде до збільшення глобальних взаємозв'язків, відкриваючи нові можливості для міжнародного бізнесу та співробітництва. Це сприяє глобальному обміну інноваціями, технологіями та талантами, що збільшує конкурентоспроможність та інноваційний потенціал країн[47,с.17]. Водночас, розвиток технологій та зміни в геополітичному ландшафті вимагають гнучкості та адаптивності в управлінні міграційним капіталом, щоб мінімізувати ризики та максимізувати переваги для економічного

зростання та розвитку.

Загалом, міграційний капітал відіграє важливу роль у сучасній економіці, але потребує уважного регулювання та балансу для забезпечення його позитивного впливу на глобальний економічний розвиток.

РОЗДІЛ 3.

ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

3.1. Сучасні проблеми регулювання трудових міграційних процесів

Двозначність міграційної політики є характерною тенденцією сучасного розвитку міжнародної міграції населення і, в багатьох відношеннях, є результатом усіх вищезазначених факторів.

При цьому варто підкреслити, що щодо міжнародних мігрантів зазвичай застосовується більш жорстка та суворо регламентована міграційна політика, яка складається з системи спеціальних заходів, законодавчих актів та міжнародних угод (двосторонніх і багатосторонніх), спрямованих на регулювання міграційних процесів і відзначаються економічними, демографічними, геополітичними та іншими цілями [15, с. 86].

На сучасному етапі розвитку можна виділити три рівні міграційної політики: міжнародний, регіональний і національний (на рівні окремої держави).

При цьому двозначний характер міграційної політики чітко проявляється на всіх трьох рівнях: і на міжнародному рівні (як результат суперечок між інтересами міжнародних організацій і національними інтересами окремих держав), і на регіональному та міждержавному рівнях (як існування протилежних тенденцій лібералізації міграційних режимів у межах інтеграційних регіональних об'єднань і затягування їх міграційної політики щодо громадян третіх країн, які не входять до цього об'єднання країн), і на національному рівні (як суперечність між демографічними та економічними інтересами, з одного боку, і політичними та соціальними аспектами безпеки, з іншого) [1, с. 366].

Двозначність міжнародної міграційної політики полягає, передусім, у тому, що інтереси міжнародного співтовариства або окремих міжнародних організацій часто суперечать інтересам окремих держав.

Як наслідок, багато прийнятих документів та резолюцій на міжнародних конференціях довгі роки залишаються не введеними в дію через їх ратифікацію

обмеженою кількістю країн-учасниць угод. На регіональному рівні двозначний характер міграційної політики виражається у двох аспектах.

Перший аспект полягає в тому, що в сучасному світі в умовах активних процесів регіональної інтеграції відбувається лібералізація міграційної політики, з'являються «прозорі кордони» в межах регіональних союзів, забезпечується свобода переміщення населення та робочої сили громадян країн-учасниць через внутрішні державні кордони цих союзів.

З іншого боку, в багатьох країнах світу приймаються все більш жорсткі заходи стосовно іммігрантів з третіх країн, що обумовлено різними аспектами національної безпеки (включаючи боротьбу з загрозами міжнародного тероризму та захист національного ринку праці) [2, с. 36].

Другий аспект полягає в тому, що інтереси та завдання інтеграційного об'єднання в цілому можуть не збігатися або навіть суперечити інтересам окремих держав-членів.

Наприклад, позиція Великобританії з самого початку її вступу до ЄС (1973 р.) мала особливо обмежувачий характер, що потім знайшло відображення в тому, що вона не підписала Шенгенську угоду. Або в північноамериканській зоні вільної торгівлі угоди NAFTA (США, Канада, Мексика) свобода переміщення громадян, включаючи працюючих мігрантів, між США та Канадою значно спрощена, у той час як можливості трудової міграції мексиканських громадян в ці країни суттєво обмежені [4, с. 360].

Наступною проблемою міграції вважається причина двозначної міграційної політики держав — це, часто, непередбачувані наслідки, що, дивно, оскільки двозначна політика призначена для контролю наслідків, але навіть вона не може контролювати внутрішні процеси, спричинені збільшенням присутності населення іншої країни.

Наприклад: приплив мігрантів до США з Латинської Америки, в основному з Мексики, збільшив рівень злочинності в США в 10 разів, про що свідчить те, що приблизно 60% ув'язнених в США — мексиканці.

У подальшому, велика кількість робочих місць та конкурентних позицій у бізнесі зайняті саме іммігрантами. Які наслідки це може мати? Збільшений прибуток державі від бізнесу, повне зайняття на підприємствах, так, але в подальшому більшість корінних мешканців цих місць вимушені мігрувати або жити на допомогу через відсутність будь-яких перспектив [5, с. 387].

Ці наслідки не завжди безпосередньо відбиваються на бюджеті держави, таким чином, може здатися, що наслідки імміграції можуть бути не серйозною проблемою, але в деяких країнах існують різного роду закони, які передбачають певні виплати або забезпечення умов проживання для мешканців певних країн, що, безперечно, впливає на національний бюджет.

Найбільшою проблемою міграції є її причини. Причини можуть бути різними. Їх можна розділити на притягальні та відштовхувальні. Притягальні причини, часто, мають суб'єктивний характер. Це може бути бажання мати кращий економічний стан та бачити перспективи десь у іншій країні, але це не означає, що великі маси так само бачать та мають перспективи в іншій країні. Так само, причиною може бути бажання побачити щось або жити біля певного місця, об'єкта.

Виділяють наступні причини [13, с. 89]:

1) низький рівень розвитку, який сприяє бажанню поліпшити свій рівень життя на інших територіях. Зазвичай це низький рівень економічного розвитку, який зустрічається в сучасності;

2) природні фактори: катастрофи, стихійні лиха, погодні умови;

3) найпоширеніший у наш час фактор — військові дії. Він є найбільшою причиною та проблемою міграції. У випадку виникнення локальних конфліктів, це, як аксіома, призводить до того, що кордони сусідніх держав заповнюються біженцями. Це породжує великі труднощі та проблеми.

Це призводить до того, що стабільність в державі різко падає, оскільки збільшується кількість збройних нападів і існує ризик військового перевороту.

На підтвердження цих слів можна навести заяву голови комісії ООН з

розслідування можливих порушень прав людини в Сирії: «Поточна криза з біженцями, яка існувала роками в Туреччині, Лівані, Йорданії та Іраку, в значній мірі породжена сирійським конфліктом».

Отже, можна зробити висновок, що існують три основні проблеми міграції:

- 1) двозначність міграційної політики держав, яка далеко не завжди позитивно впливає на міграційні процеси;
- 2) наслідки міграції, які можуть бути непередбачуваними;
- 3) причини міграції, переважно військові конфлікти, які сприяють примусовій міграції.

3.2. Напрямки вирішення проблем у галузі державного регулювання міграційних процесів

Для ефективного регулювання міжнародної міграції необхідний комплексний підхід, який дозволяє розглядати міжнародну міграцію в усіх її аспектах — включаючи гуманітарну складову, елементи розвитку та права людини на протязі всього циклу міграції.

Ефективна міжнародна співпраця в галузі регулювання міграції обумовлює необхідність визнання переваг, які приносить усім країнам належно керована міграція.

Позитивний потенціал міграції розкриється в повному обсязі, коли всі країни (будь то країни походження, транзиту або призначення, при цьому більшість з них все частіше виступає одночасно в усіх якостях) застосовуватимуть цей підхід та спільно діятимуть на користь максимізації переваг міграції і мінімізації її негативних наслідків [16, с. 256].

Існують численні приклади угод та оптимальної практики на регіональному та міжрегіональному рівнях. Багато з них, разом із рекомендаціями, запропонованими конкретними міждержавними механізмами для консультацій з питань міграції та їх регіональними партнерами, можуть бути

адаптовані різними країнами.

Загалом можна виділити наступні міжрегіональні пріоритети щодо регулювання міграції [13, с. 87]:

1) забезпечення прав людини всіх мігрантів, незалежно від їх міграційного статусу, з особливою увагою до мігрантів в вразливому становищі. Цей пріоритет передусім передбачає дотримання міжнародних норм і стандартів, зокрема, міжнародного права прав людини, міжнародного гуманітарного права, норм, що стосуються працівників-мігрантів та транснаціональної організованої злочинності, а також морського права та права судноплавства, як невід'ємної складової будь-якої системи управління міграцією.

Іншими словами, зобов'язання повинні впливати з існуючих міжнародних норм, принципів і стандартів і виконуватися відповідно до них, а також повинні бути спрямовані на захист прав людини та основних свобод усіх мігрантів. Цей пріоритет є застосовним до всіх форм міграції.

Мігранти в вразливому становищі потребують особливої уваги. До таких мігрантів належать, зокрема, неповнолітні, особливо неповнолітні, які подорожують без супроводу; жінки, які перебувають під загрозою експлуатації; жертви торгівлі людьми.

Мігранти в вразливому становищі заслуговують на забезпечення їх захисту від подальших шкідливих наслідків, а також на надання їм безпосередньої допомоги. Це може передбачати задоволення особливих потреб мігрантів. Це також важливо для врегулювання ситуацій, у яких виникають аспекти підвищеної вразливості, включаючи деякі фактори міграції, такі як бідність, конфлікти та тривалі кризи;

2) сприяння соціальній інтеграції та соціальній включеності, включаючи доступ до соціальних послуг. Дискусії виявили важливість соціальної включеності та інтеграції мігрантів в країнах прийому. Це включає забезпечення рівного доступу мігрантів до соціальних послуг і благ, включаючи охорону здоров'я, освіти, правосуддя, соціальне забезпечення та охорону праці.

Соціальна включеність є ключовим чинником для інтеграції та соціальної сполученості.

Забезпечення мігрантам доступу до соціальних послуг на недискримінаційній основі, незалежно від імміграційного статусу, приносить користь не лише мігрантам, але й громадам у країнах прийому і країнах походження, сприяючи оптимальному використанню потенціалу міграції у сфері розвитку [22, с. 42].

З цієї точки зору, це, в кінцевому підсумку, сприяє створенню позитивного образу мігрантів. Деякі учасники відзначили, що заклик до забезпечення прав людини мігрантів та сприяння їх соціальної інклюзивності повинен також стосуватися родини мігрантів;

3) боротьба з расизмом, дискримінацією та ксенофобією і формування позитивного образу мігрантів. Цей пріоритет тісно пов'язаний з першими двома. Расизм, дискримінація та ксенофобія були визнані серйозними проблемами.

Існує широкий консенсус у тому, що міграція може мати позитивне значення для мігрантів та їх родин, а також для суспільств у країнах походження та прийому.

Обґрунтування цього твердження та формування позитивних уявлень про міграцію на основі конкретних прикладів внеску мігрантів та міграції в розвиток країн та спільнот прийому має вирішальне значення для боротьби з ксенофобією, расизмом, дискримінацією та нетерпимістю щодо мігрантів.

Засоби масової інформації та соціальні мережі повинні відігравати провідну роль у сприянні позитивного опису мігрантів, підвищенні обізнаності про переваги міграції та підтримці соціальної сполученості [9, с. 39];

4) сприяння законній міграції та протидія незаконній міграції, включаючи заохочення схем циркуляційної трудової міграції, визнання кваліфікації та робочих навичок і об'єднання сімей. Необхідно досягти широкої згоди щодо необхідності розглядати законну і незаконну міграцію як дві сторони одного й того ж процесу.

Слід полегшувати безпечну, організовану та законну міграцію за допомогою добре продуманої міграційної політики для різних видів міграції.

Відповідні політичні заходи включають схеми тимчасової та циркуляційної трудової міграції, визнання кваліфікації на всіх рівнях робочих навичок, об'єднання сімей та можливості, пов'язані з освітою.

Необхідно забезпечувати прозорість політичних заходів, процедур і каналів для законної міграції, включаючи процедури працевлаштування. Гідні умови праці мають бути основним принципом регулювання трудової міграції, що на практиці передбачає необхідність застосування мінімальних стандартів праці до всіх працівників-мігрантів, незалежно від їх статусу. Ця рекомендація базується на визнанні того, що багато мігрантів працевлаштовані на неформальному ринку праці, що робить їх більш вразливими перед експлуатацією.

У зв'язку з цим зміцнення та розширення законних каналів розглядається як один із засобів зменшення ризиків, пов'язаних із незаконною міграцією, та підвищення захисту прав людини мігрантів [14, с. 354].

Особлива увага має бути приділена дітям і жінкам;

5) покращення збору та аналізу даних про міграцію та сприяння обміну даними між країнами.

По-перше, отримання покращених даних про міграцію було визначено як один із пріоритетних напрямів.

По-друге, було відзначено роль, яку можуть відігравати механізми міждержавних консультацій з міграційних питань та їх регіональні партнери у підвищенні надійності даних та полегшенні обміну ними.

Існує недостатність надійних даних щодо багатьох аспектів міграції, таких як нелегальна міграція, та даних, що розбиваються за статтю та віком.

Відзначається потреба у більш активних зусиллях у зборі надійних та порівнюваних даних про міграцію на місцевому, національному та регіональному рівнях, а також у створенні потенціалу для аналізу цієї інформації. Існує потреба у

стандартизації методів збору даних та їх обробки, а також у розширенні можливостей у цьому напрямку.

Окрім того, міжнародне співробітництво в області регулювання міграції передбачає необхідність введення загальних формулювань та визначень, щодо міграції. Для стандартизації збору та використання даних також дуже важливо уточнити пов'язані з міграцією поняття та термінологію [23, с. 74-75].

Крім того, систематичний обмін інформацією та надійними даними може сприяти формуванню позитивного ставлення до мігрантів, надаючи правильні уявлення та характеристики міграції та допомагаючи подолати помилкові уявлення або спотворені погляди на міграцію.

Механізми міждержавних консультацій з міграційних питань та їх регіональні партнери вже грають важливу роль у зборі та аналізі даних. Для усунення численних існуючих прогалин у даних необхідні більш тісні партнерства з такими неурядовими суб'єктами, як академічні групи та громадські організації.

Після дослідження питань та перспектив розвитку міжнародного ринку праці можна відзначити:

1) подвійність міжнародної міграційної політики полягає, передусім, у тому, що інтереси міжнародного співтовариства або окремих міжнародних організацій часто суперечать національним інтересам окремих країн.

На регіональному рівні подвійний характер міграційної політики виражається у двох аспектах.

Перший полягає в тому, що в сучасному світі в умовах процесів регіональної інтеграції, що активно розвиваються, відбувається лібералізація міграційної політики, з'являються «прозорі кордони» в рамках регіональних союзів, забезпечується свобода переміщення населення та робочої сили громадян країн-учасниць через внутрішні державні кордони цих союзів.

З іншого боку, у багатьох країнах світу спостерігається прийняття все більш жорстких заходів стосовно іммігрантів з третіх країн, що обумовлено

різними аспектами національної безпеки (боротьба з загрозами міжнародного тероризму, захист національного ринку праці).

Другий аспект полягає в тому, що інтереси та завдання інтеграційного об'єднання в цілому можуть не співпадати або навіть протирічити інтересам його окремих країн-членів. Наприклад, позиція Великобританії від самого початку її вступу до ЄС (1973 р.) мала деякий специфічний обмежуючий характер, що потім знайшло відображення в тому, що вона не підписала Шенгенську угоду;

2) для ефективного регулювання міжнародної міграції необхідний комплексний підхід, який дозволяє розглядати міжнародну міграцію в усіх її аспектах, включаючи гуманітарну складову, елементи розвитку та права людини на протязі всього циклу міграції. Ефективна міжнародна співпраця в галузі регулювання міграції передбачає необхідність визнання переваг, які приносить всім країнам належно керована міграція.

Позитивний потенціал міграції розкриється в повній мірі, коли всі країни (будь то країни походження, транзиту або призначення, причому більшість з них все частіше виступає одночасно в усіх якостях) застосовуватимуть цей підхід і спільно діятимуть в інтересах максимізації переваг міграції та мінімізації її негативних наслідків.

3.3 Розвиток зеленої економіки та трудова міграція

Зелена економіка — це концепція економічного розвитку, яка інтегрує принципи сталості та екологічної відповідальності. Вона орієнтована на мінімізацію шкоди для довкілля та підтримку довготривалого збалансованого розвитку. Центральний принцип зеленої економіки полягає в оптимізації використання природних ресурсів[11,с.535]. Це передбачає раціональне споживання водних, земельних, лісових ресурсів та мінімізацію відходів.

Зелена економіка сприяє впровадженню технологій, що зменшують викиди парникових газів, а також залежність від викопного палива. Вона включає збереження природних екосистем і біорізноманіття, розглядаючи це як ключовий елемент сталого розвитку[43,с.535]. Зелена економіка також передбачає справедливий розподіл ресурсів і можливостей, забезпечуючи, щоб економічне зростання сприяло покращенню якості життя всіх верств населення. Зелена економіка вимагає інтеграції економічних, екологічних та соціальних цілей для досягнення довготривалої стійкості, гармонізуючи при цьому людські потреби з збереженням природного середовища.

Трудова міграція впливає на розвиток зеленої економіки через ряд ключових каналів. Перш за все, мігранти часто вносять значний вклад у розвиток і впровадження екологічно чистих технологій та практик. Це пояснюється передачею знань та навичок, які мігранти здобувають у країнах прийому та передають у країни походження[43,с.536]. Таким чином, міграція сприяє дифузії зелених технологій, особливо в розвинених країнах, де інноваційні підходи до екологічної сталості вже впроваджені.

Крім того, мігранти часто беруть участь у зеленому підприємстві, ініціюючи стартапи та бізнеси, орієнтовані на сталі рішення. Це може включати компанії, які зосереджені на відновлюваних джерелах енергії, ефективному використанні ресурсів, управлінні відходами та екологічному будівництві. Через це, міграція сприяє економічному розвитку, який враховує екологічні виміри та вимоги сталості.

Додатково, мігранти можуть впливати на політику та свідомість у країнах прийому та відправлення. Завдяки своєму досвіду та знанням, вони можуть стимулювати зміни у соціальних нормах та підвищувати обізнаність щодо екологічних проблем[43,с.537]. Це може сприяти формуванню публічної підтримки політик, спрямованих на екологічну сталість, та підвищенню попиту на екологічно чисті товари та послуги.

Також, збільшення фінансових переказів мігрантів може мати непрямий вплив на зелену економіку. Ці кошти можуть використовуватися для інвестування у сталі проекти, такі як встановлення сонячних панелей або впровадження енергоефективних технологій у країнах походження.

Проте, важливо зазначити, що вплив трудової міграції на зелену економіку також залежить від різних факторів, включаючи міграційні політики, рівень розвитку країн та міжнародні угоди[43,с.539]. Так, ефективність трудової міграції як інструменту стимулювання зеленої економіки потребує комплексного підходу, що враховує як соціально-економічні, так і екологічні аспекти.

Трудова міграція може впливати на розвиток зеленої економіки у різних аспектах, включаючи передачу знань, впровадження сталого бізнесу, і розвиток екологічної свідомості.

Передача знань та інновацій

Мігранти, які працюють у країнах з розвиненою зеленою економікою, можуть набувати цінних знань і досвіду у сферах, таких як відновлювальна енергетика, ефективне використання ресурсів та стале виробництво. Повертаючись до своїх країн або через мережі транснаціональних спільнот, вони можуть передавати ці знання та сприяти імплементації екологічних інновацій[43,с.540].

Вплив на екологічні стандарти

Мігранти, які інтегрувалися у культури з високою екологічною свідомістю, можуть впливати на екологічні стандарти у своїх країнах походження. Це може включати зміни в споживчих звичках, підтримку екологічно чистих продуктів і

технологій, та навіть активність у сфері охорони довкілля.

Розвиток зеленого підприємництва

Мігранти часто стають підприємцями, вносячи інновації у різні сфери, включаючи екологічно сталі технології. Вони можуть використовувати свої навички та знання для створення стартапів, зосереджених на зеленій економіці, наприклад, у сферах переробки відходів, сталої енергетики, або екологічного будівництва[43,с.540].

Сприяння міжнародній торгівлі зеленими товарами

Мігранти можуть сприяти зростанню міжнародної торгівлі зеленими товарами та послугами. Вони можуть виступати як посередники у встановленні бізнес-зв'язків між країнами свого походження та країнами, де вони працюють, сприяючи таким чином поширенню сталих технологій та практик.

Виклики

Разом з тим, існують певні виклики. Наприклад, потреба в інтеграції мігрантів, які можуть зіткнутися з культурними та мовними бар'єрами, що ускладнює передачу знань і досвіду. Також, існує ризик, що мігранти, які працюють у некваліфікованих секторах, можуть не мати доступу до зелених технологій та практик[43,с.540].

У цілому, трудова міграція має потенціал сприяти розвитку зеленої економіки, однак для цього необхідні цілеспрямовані політики та програми, спрямовані на максимізацію позитивного впливу мігрантів на екологічну сталість.

Аналіз успішних проектів, де мігранти зіграли ключову роль у розвитку зеленої економіки, демонструє важливість міжнародної трудової міграції у стимулюванні екологічно сталого розвитку.

Ось кілька прикладів таких проектів[43,с.541]:

Розвиток відновлюваної енергетики:

В багатьох країнах, мігранти інвестували у проекти відновлюваної енергії, такі як сонячні електростанції або вітрові ферми. Наприклад, у деяких африканських країнах, мігранти з Європи та США фінансували встановлення

сонячних панелей, що сприяло зменшенню використання викопних палив та забезпеченню доступу до чистої енергії.

Екологічні стартапи

Мігранти часто використовують здобуті знання та досвід у країнах прийому для створення екостартапів у своїх рідних країнах. Ці стартапи можуть включати інноваційні технології управління відходами, розробку екологічно чистих матеріалів, або рішення для підвищення енергоефективності.

Освітні та соціальні ініціативи

Мігранти також ініціювали проекти, спрямовані на підвищення обізнаності та освіти у сфері екології. Це включає розробку освітніх програм для шкіл, підготовку спеціалістів у галузі сталого розвитку, а також проведення інформаційних кампаній щодо збереження природи.

Інвестиції у зелену інфраструктуру

У деяких випадках, мігранти інвестували у значні інфраструктурні проекти, спрямовані на підвищення екологічної стійкості. Наприклад, можуть бути проекти з розвитку міських зелених зон, систем очищення води, або створення ефективних транспортних систем, що зменшують забруднення повітря.

Існування та реалізація політик та програм, що стимулюють участь мігрантів у зеленому розвитку, є ключовими для підтримки сталого екологічного прогресу. Такі ініціативи орієнтовані на інтеграцію мігрантів у процеси сталого розвитку, використовуючи їх потенціал, навички та знання для сприяння екологічно відповідальному розвитку.

1. Програми професійного навчання та розвитку навичок: багато країн реалізують спеціальні програми, спрямовані на навчання мігрантів екологічно сталим технологіям та практикам. Це може включати навчання у сферах відновлювальної енергетики, енергоефективного будівництва, сталого управління водними ресурсами та ін. Ці програми не тільки підвищують професійну кваліфікацію мігрантів, але й сприяють їх інтеграції в місцеві економіки.

2. Фінансова підтримка і кредитування екологічних проектів: уряди та міжнародні організації розробляють фінансові інструменти, що спрямовані на підтримку мігрантами екологічних ініціатив та стартапів. Це може включати забезпечення мікрокредитів, грантів та інвестицій для стимулювання розвитку зелених проектів, ініційованих мігрантами.

3. Політики інтеграції та соціального включення: політики, що сприяють соціальному включенню мігрантів, важливі для залучення їх у зелений розвиток. Забезпечення рівного доступу до освіти, здоров'я та соціальних послуг є фундаментальним для повноцінної участі мігрантів у сталому розвитку.

4. Міжнародне співробітництво та партнерства: міжнародне співробітництво у сфері міграції та сталого розвитку сприяє обміну досвідом, технологіями та ресурсами. Багатосторонні ініціативи та проекти можуть забезпечити платформу для взаємодії мігрантів, урядів та приватного сектору у розвитку зеленої економіки.

5. Сприяння впровадженню зелених інновацій: через програми залучення мігрантів до наукових досліджень та інноваційних проектів, уряди можуть використовувати унікальний потенціал та перспективи мігрантів для розвитку нових екологічно сталих технологій.

Дані політики та програми відіграють важливу роль у стимулюванні участі мігрантів у зеленому розвитку, сприяючи одночасно економічному росту, соціальній інтеграції та екологічній сталості.

Міжнародний досвід

Міжнародний досвід у стимулюванні участі мігрантів у розвитку зеленої економіки варіюється залежно від регіональних особливостей, рівня економічного розвитку та політичної волі. Порівняльний аналіз декількох програм із різних країн дозволяє визначити ключові тенденції та ефективні підходи.

Німеччина: "Energiewende"

Німеччина є лідером у сфері відновлювальної енергетики та сталого розвитку. Програма "Energiewende" передбачає значні інвестиції у відновлювані джерела енергії та енергоефективність. Уряд підтримує мігрантів через навчальні програми та гранти для стартапів у зеленій сфері. Особливість німецького підходу полягає у їх здатності інтегрувати мігрантів у високотехнологічні проекти, що сприяє інноваціям і технологічному розвитку.

Канада: підтримка зелених ініціатив у сфері імміграції

Канада розробила інтегровану політику щодо імміграції та екологічної сталості, забезпечуючи мігрантам доступ до ресурсів для участі у зелених ініціативах. Програми спрямовані на підтримку мігрантів у створенні стартапів, особливо у сферах сталого розвитку та відновлювальної енергетики. Канадська модель відзначається високим рівнем соціальної інтеграції та налагодженням ефективної взаємодії між мігрантами та місцевими структурами.

Швеція: інвестиції в зелену інфраструктуру

Швеція активно інвестує у створення зеленої інфраструктури та підтримує мігрантів у реалізації екологічних проектів. Урядові програми надають фінансову підтримку та консультативні послуги для мігрантів, зацікавлених у зелених інноваціях. Шведський підхід характеризується високою ступенем організації та ефективним використанням державних коштів у зеленому секторі.

Порівняльний аналіз

Порівнюючи ці країни, можна визначити декілька ключових аспектів:

- Інтеграція мігрантів: Німеччина та Канада активно інтегрують мігрантів у високотехнологічні проекти та зелене підприємництво, надаючи їм можливості для професійного зростання.
- Фінансова підтримка та ресурси: усі три країни забезпечують фінансову підтримку та доступ до ресурсів для реалізації зелених проектів, але рівень та форми підтримки варіюються.

- Соціальна інтеграція та взаємодія: Канада відзначається високим рівнем соціальної інтеграції, що сприяє ефективній участі мігрантів у зеленому розвитку.

Цей аналіз демонструє, що, хоча підходи та рівень розвитку програм можуть відрізнятися, ключовим є забезпечення інтеграції мігрантів та надання їм необхідних ресурсів для сприяння зеленому розвитку.

Вплив трудової міграції на розвиток зеленої економіки є багатограним і має глибокі імплікації. Мігранти, пересуваючись між різними країнами, сприяють не тільки економічному зростанню, але й розповсюдженню знань та інноваційних практик, які є ключовими для сталого розвитку. Завдяки міжкультурному обміну та набутому досвіду, мігранти стають важливими посередниками у передачі зелених технологій, знань про енергоефективність та стійке використання ресурсів. Вони відіграють роль у розвитку зелених стартапів та бізнесів, що сприяє інноваціям у сфері екологічної сталості.

Однак вплив міграції на зелену економіку не є однозначним і залежить від багатьох чинників, включаючи політику країн щодо інтеграції мігрантів, доступу до освіти та ресурсів, а також від культурного та економічного контексту в країнах прийому і походження. Інтеграція мігрантів в економіку країни прийому, забезпечення їм рівних можливостей для участі у зеленому розвитку, а також підтримка їх ініціатив є важливими для забезпечення їхнього позитивного впливу на стале економічне зростання.

Таким чином, трудова міграція може сприяти підвищенню глобальної екологічної свідомості та реалізації зелених ініціатив, але для цього необхідна координована діяльність міжнародних і національних органів, спрямована на оптимізацію впливу міграційних процесів на сталий розвиток.

ВИСНОВКИ

У даній магістерській дипломній роботі був проведений аналіз важливого явища сучасного світу — трудової міграції, яка є невід'ємною складовою глобалізації та має значний вплив на розвиток країн.

Глобалізація стимулює переселення робітників через нерівність у рівні життя та економічних можливостях між країнами. Цей процес залежить від розвитку міжнародних ринків праці та потреби компаній у робочій силі.

Проте трудова міграція має також наслідки для країн походження і прийому. Країни, звідки переїжджають робітники, можуть втрачати свій людський капітал та ресурси, тоді як країни-приймачі отримують можливість збагатити свою робочу силу, але стикаються з викликами щодо інтеграції мігрантів.

Важливим фактором для досягнення позитивних результатів у умовах трудової міграції, як було виявлено, є ефективна інтеграція мігрантів на ринку праці. Підтримка з боку уряду та суспільства, а також надання доступу до освіти та професійної підготовки, є важливими чинниками для успішної інтеграції.

Розуміння дуалізму у міжнародній трудовій міграції є важливим для розробки ефективних стратегій управління міграцією та забезпечення справедливих умов для всіх зацікавлених сторін.

Різні стратегії відбору мігрантів, такі як бальні системи та системи регулювання через роботодавців, допомагають країнам забезпечити необхідну робочу силу та підтримувати стабільність на ринку праці. Однак важливо розробляти ці стратегії з урахуванням конкретних потреб та завдань кожної країни.

Існують різні підходи до міграційної політики, і кожна країна намагається привертати кадри, які б найкраще відповідали її потребам та завданням. Міграція висококваліфікованих фахівців стає все більш актуальною у сучасному світі, і країни намагаються створити ефективні системи відбору та прийому цільової аудиторії.

Процес відбору та імміграції іноземців в різних країнах відзначається

великою різноманітністю та комплексністю. Критерії відбору зазвичай включають в себе рівень освіти та контракт на роботу, але вони можуть змінюватися відповідно до поточної ситуації та політичних рішень. Крім того, існують різні програми та критерії для різних категорій мігрантів, таких як сімейні об'єднання та біженці.

Кваліфіковані мігранти можуть стимулювати економічне зростання та підвищення заробітної плати в приймаючих країнах, тоді як низько кваліфіковані мігранти можуть стикатися з труднощами та не вигідними умовами праці. Рівень безробіття серед мігрантів може варіюватися в залежності від країни та рівня їхньої кваліфікації.

Варто зазначити, що міжнародні грошові перекази відіграють важливу роль у фінансовому внеску мігрантів у свої країни походження, сприяючи зростанню національного доходу та покращенню рівня життя. Також важливо враховувати вплив мігрантів на ринок праці, соціальну інтеграцію та безробіття, особливо в контексті молодих мігрантів та їхньої вразливості.

Тема трудової міграції, зокрема, в Україні є актуальною та надзвичайно важливою для подальшого розвитку країни. Дані Міжнародної організації з міграції свідчать про те, що українські громадяни активно вирушають за кордон у пошуках роботи, і ця кількість продовжує зростати. Україна посіла важливе місце у світовому рейтингу країн, що отримують валюту від своїх трудових мігрантів, і це свідчить про значущий внесок міграції у економіку країни.

Проте, важливо відзначити, що багато українських трудових мігрантів працюють нелегально та в низькокваліфікованих сферах, що ставить їх у вразливе положення і позбавляє правового захисту. Розв'язання цієї проблеми вимагає розвитку механізмів легального працевлаштування та підтримки мігрантів у країнах перебування.

Також важливо враховувати міграцію в контексті внутрішньої політики України та демографічної ситуації. Міграція впливає на структуру населення та економіку країни, і потребує комплексних стратегій управління.

Для подолання негативних аспектів трудової міграції в Україні необхідно розробити і впровадити комплексну соціально-економічну стратегію, яка б забезпечувала захист внутрішнього ринку праці та сприяла інтеграції мігрантів.

Також важливо розглядати міграцію як ресурс для розвитку країни та співпрацювати з українцями за кордоном для використання їхнього потенціалу у вигляді інвестицій та знань для розвитку України.

Регулювання міжнародної міграції важливе для багатьох аспектів сучасного світу, включаючи економіку, демографію та політику безпеки. Проте двозначність цієї політики може призвести до непередбачуваних наслідків. Такі протилежні тенденції, як лібералізація та обмеження міграційних режимів, існують на рівні міжнародних організацій, регіональних об'єднань і в національних політиках через різні інтереси і завдання окремих держав.

Міграційна політика вимагає комплексного підходу, охоплюючи різні аспекти цього явища та враховуючи гуманітарну складову, розвиток і права людини. Для ефективної співпраці між країнами у галузі міграції необхідно визнавати переваги належно керованої міграції для всіх країн, включаючи країни походження, транзиту та призначення.

Міжнародна співпраця у сфері міграції також повинна включати заходи щодо захисту прав людини всіх мігрантів, підтримки соціальної інтеграції, боротьби з расизмом, дискримінацією та ксенофобією, і сприяння законній міграції.

Узагальнюючи, незважаючи на двозначність міграційної політики, важливо продовжувати працювати над розвитком та впровадженням стратегій управління міграційними процесами, щоб максимізувати переваги міграції та мінімізувати її негативні наслідки.

Ключовими аспектами є підтримка прав та можливостей мігрантів, формалізація ринків праці, етична практика найму, міжнародне співробітництво та збір та аналіз даних про міграцію.

Тільки через цей комплексний підхід можна досягти ефективного регулювання міграційних процесів та забезпечити позитивні наслідки для всіх сторін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авдокушин Є. Ф. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНТУ, 2020. 366 с.
2. Амосова В. В., Гукасян Г. М. Економічна теорія. Харків: ХНУ, 2022. 36 с.
3. Бланк І. А. Управління формуванням капіталу. Київ: Ніка-центр, 2019. 512 с.
4. Вельямінов Г. М. Міжнародне економічне право та процес. Академічний курс: підручник. Київ: Освіта, 2021. 360 с.
5. Відапіна В. І. Бакалавр економіки. Чернівці: Букрек, 2020. 387 с.
6. Гайдучий А. П. Міграційний капітал: теорія, методологія, практика. Київ: Вік, 2020. 446 с.
7. Гребіник Я. Політична реакція країн ЄС на міграційну кризу. Теорія та методика навчання суспільних дисциплін: науково-педагогічний журнал. 2018. № 1(6). С. 122
8. Іщенко Л. Ю. Розвиток людських ресурсів і міграційна політика в Україні. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. С. 68.
9. Кобилінська С. В., Усенко А. С. Сучасна міграційна політика. Львів: Кальварія, 2021. 39 с.
10. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 520 с.
11. Марченко О.І., Мамалига В.О. Зелена економіка: теоретичні аспекти. Східна Європа: економіка бізнес та управління. 2019. № 6 (23). С. 535–541.
12. Музика А. С. Вплив міжнародної міграції населення на фіскальну політику країн Європи. Київ: Варто, 2023. 91 с.
13. Національний інститут стратегічних досліджень. Вплив міграції на соціально-економічну ситуацію в Україні. 2023. С.9
14. Рибалкін В. Є. Міжнародні економічні відносини. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2021. 35413 с.
15. Соловйова Є. К., Ханієва М. А. Міжнародна міграція робочої сили.

- Міжнародна економічна політика. 2023. №5(32). С. 86-89.
- 16.Тюкавкін Н. М. Міграція робочої сили: основні поняття. Дніпро: Герда, 2018. 256 с.
 - 17.Флоринська Ю. Ф., Мкртчян Н. С., Малєва Т. М., Кириллова М. К. Міграція та ринок праці. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2021. 108 с.
 - 18.Ханієва М. А. Міжнародна міграція. Міжнародна економічна політика. 2022. №2(31). 32 с.
 - 19.Чайка-Петегірич П. Б. Міграційний капітал в Україні. Львів: НЛТУ, 2023. С. 385-386.
 - 20.Чайка-Петегірич П. Б. Міграційний капітал в Україні. Львів: НЛТУ, 2023. С. 256.
 - 21.Шульга М. О. Українське суспільство: соціологічний моніторинг. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 607 с.
 - 22.Щукіна О. М. Міжнародна міграція робочої сили. Теорія та практика сучасної науки. Запоріжжя: Інтербук, 2019. 42 с.
 - 23.Юрасов І. А., Лузгіна О. А., Дорофєєв В. Д. Структура трудової міграції. Дрогобич: Коло, 2022. С. 74-75.
 - 24.Castles S., Miller M. J. The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World. London: Palgrave Macmillan, 2021. 43 p.
 - 25.Choudhury C. Migrant Workers and International Labour Law: A Relationship in the Making. The International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations. 2016. № 22(4). P. 449-450.
 - 26.Guidance on Bilateral labour migration agreements. URL: https://www.ilo.org/global/topics/labour-migration/publications/WCMS_837529.(Accessed 17.02.2023)
 - 27.How Immigrants Contribute to Developing Countries' Economies. URL:<http://www.linkedin.com/pulse/how-immigrants-contribute-developing-countries-economies-satatyada-s>. (Accessed 14.06.2023)
 - 28.Hollifield J. F. The Emerging Migration State. International Migration Review.

2018. № 42(3). P. 700-701.
29. Iapadre L. *Globalization and Migration*. London: Palgrave Macmillan, 2022. 9 p.
 30. Iapadre L. *Globalization, Migration, and Development: The Role of Mexican Migrant Remittances*. New York: WARC, 2021. 128 p.
 31. International Labor Organization. *Global Estimates on International Migrant Workers: Results and Methodology*. Oxford: Oxford University press, 2023. P. 56-58.
 32. International Labour Organization. *Global Estimates on International Migrant Workers: Results and Methodology*. New York: Columbia University Press, 2023. 15 p.
 33. International Monetary Fund. *The Labor Market Integration of Migrants in Europe: New Evidence from Micro Data*. Oxford: Oxford University press, 2023. 87 p.
 34. Libanova E. M., Ftomova O. S. Personal transfers of migrants: assessment of the scale and consequences. 2023. № 1(37). P. 11-15.
 35. Massey S., Arango J. Theories of International Migration: A Review and Appraisal. *Population and Development Review*. 2023. № 19(3). P. 431-432.
 36. MIGRATION DATA PORTAL. URL: International migrant stocks data (migrationdataportal.org). (Accessed 05.02.2021).
 37. Oreopoulos Ph. Why do skilled immigrants struggle in the labor market? *American Economic Journal: Economic Policy*. 2023. № 3(4). 148 p.
 38. Organisation for Economic Co-operation and Development. *International Migration Outlook*. Abingdon: Routledge, 2023. 34 p.
 39. Organisation for Economic Co-operation and Development. *Migration Policy Debates: Getting Immigrants into Jobs. Integration and Employment Policies*. Abingdon: Routledge, 2023. 5 p.
 40. Organisation for Economic Co-operation and Development. *The Economic Impact of Migration*. Abingdon: Routledge, 2023. 12 p.
 41. Organisation for Economic Co-operation and Development. *International*

- Migration Outlook. Abingdon: Routledge, 2023. 53p.
42. Organization for Economic Co-operation and Development. The Fiscal and Economic Impact of Migration. Policy Brief. Abingdon: Routledge, 2023. 44 p.
 43. Organisation for Economic Co-operation and Development. International Migration Outlook. Abingdon: Routledge, 2023. 48p.
 44. Organization for Economic Cooperation and Development. Employment and unemployment rates by gender and place of birth. Abingdon: Routledge, 2023. P. 51-53.
 45. Piore M. J. Birds of Passage: Migrant Labor and Industrial Societies. Cambridge: Cambridge University Press. 2023. 33 p.
 46. Sardak S., Korneyev M. Current trends in global demographic processes. Problems and Perspectives in Management. 2022. № 16(1). P. 48-57.
 47. Stalker P. Workers without Frontiers: The Impact of Globalization on International Migration / P. Stalker. – Boulder: Lynne Rienner Publishers, 2000. – 15-17 p.
 48. Szarucki M., Brzozowski, J. Determinants of selfemployment among Polish and Romanian immigrants in Germany. Journal of Business Economics and Management. 2023. № 17(4). 598 p.
 49. The official site of United Nations. URL: <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs> (Accessed: 07.08.2023).
 50. The World Economic Forum. Here's how Europe can support Ukrainian refugees, according to IMF. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2022/12/europe-support-ukrainian-refugees/> (Accessed 21.12.2023).
 51. Woods N. Transforming Global Governance for the 21st Century. Human Development Report Office Occasional Paper. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/transforming-global-governance21stcentury> (Accessed: 08.08.2023).

Ім'я користувача:
Міжнародної економіки Черницька Тетяна

ID перевірки:
1015943655

Дата перевірки:
27.11.2023 08:56:34 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
27.11.2023 08:57:23 EET

ID користувача:
100005722

Назва документа: КМР_Дегтяр Я.О_Соціально-економічні ефекти міжнародної трудової міграції

Кількість сторінок: 78 Кількість слів: 18017 Кількість символів: 140796 Розмір файлу: 114.02 KB ID файлу: 1015618489

20.6% Схожість

Найбільша схожість: 8.35% з Інтернет-джерелом (<http://www.ua.z-pdf.ru/7ekonomika/642846-20-zasnovaniy-2011-vida-t..>)

19.4% Джерела з Інтернету

198

Сторінка 80

11.8% Джерела з Бібліотеки

359

Сторінка 82

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

1

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

**ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ
Ювілейної 90-ї щорічної студентської
наукової конференції**

**«ІННОВАЦІЙНІ ПРОЄКТИ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**

(17 квітня – 20 травня 2023 р.)

Відповідальні за випуск:

Бондарчук Л.М. – к.філол. наук, доцент кафедри бізнес-лінгвістики

Вінська О.Й. – к.е.н., доц, доцентка кафедри європейської економіки і бізнесу

Грищенко Н.В. – к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту

Капуш А.В. – к.філол. наук, доцент кафедри німецької мови

Козачок Т.С. – к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту

Курбатов С.В. – професор кафедри соціології

Лобецька І.М. – ст. викладач кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації

Машина Ю.П. – к.е.н., доцент кафедри міжнародних фінансів

Сандул М.С. – к.е.н., доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу

Черницька Т.В. – к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки

Швиданенко О.А. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки

Редколегія може не поділяти погляди, викладені у збірнику.

Автори тез доповідей несуть відповідальність за їхній зміст

*Рекомендовано до друку
Науково-експертною радою КНЕУ
Протокол № 4 від 18.05.2023 р.*

I-66 Інноваційні проєкти для післявоєнного відновлення та розвитку України: зб. доп. Ювілейної 90-ї щорічної студентської наукової конференції, 17 квітня – 20 травня 2023 р. [Електронний ресурс]. Київ, КНЕУ, 2023. 426 с.
ISBN 978-966-926-445-9

Збірник тез здобувачів вищої освіти факультету міжнародної економіки і менеджменту укладено за підсумками їх досліджень, представлених на науковій конференції КНЕУ 17 квітня – 20 травня 2023 р. Доповіді здобувачів присвячено інноваційним проєктам для післявоєнного відновлення та розвитку України.

УДК 657:330.341-048.38](477)(06)

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ забороняється*

Дегтяр Я.О.

«Міжнародна економіка», 5 курс

ДВНЗ «Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник – к.е.н.,

доцент кафедри міжнародної економіки Ольшевська І.П.

ВПЛИВ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ З УКРАЇНИ НА ЕКОНОМІКИ ПРИЙМАЮЧИХ КРАЇН (НА ПРИКЛАДІ РИНКУ ПРАЦІ США)

Вимушені мігранти з України стали важливою часткою ринку праці США. За офіційними даними, станом на 2021 рік, у США проживає більше 900 тисяч українців, багато з яких є вимушеними мігрантами. Незаконна анексія Криму та конфлікт на сході України призвели до великої хвилі міграції з України, і більшість цих людей вибирають США як свою нову домівку. Як відомо, станом на грудень 2022 року понад 82 тисячі українців і членів їхніх родин скористалися програмою «Єднання для України» і в'їхали до Сполучених Штатів Америки. Згідно з останніми підрахунками, кількість українських американців на початку 2023 року становило близько 1 млн, з них понад 100 тисяч були народжені за межами США.

Мігранти з України знаходять роботу в різних сферах промисловості та послуг, зокрема в будівництві, сільському господарстві, ресторанному бізнесі, готельному господарстві, медичній сфері та інших галузях. Вони становлять важливу частину низькокваліфікованої робочої сили, яку затребували підприємства, щоб заповнити прогалини в робочому потенціалі. Інтеграція вимушених мігрантів з України в американський ринок праці не завжди була легкою, і вони стикаються з численними викликами. Багато з них приїхали в США з дуже обмеженим рівнем англійської мови та незнанням місцевих законів і культурних норм. Це створює багато перешкод для працевлаштування та інтеграції в американське суспільство. Більшість вимушених мігрантів з України працюють в низькокваліфікованих роботах, де вони можуть знайти роботу без досвіду та знань англійської мови. Це часто пов'язано з роботами, які американці не хочуть робити, і це створє можливість для мігрантів отримувати заробітну плату, яка не завжди відповідає реальному рівню вартості праці в США. Значна частина вимушених мігрантів з України працює на неофіційному ринку праці, де вони не мають гарантій з питань соціального захисту та заробітної плати. Незаконні мігранти з України також стикаються з проблемами нелегального працевлаштування та використання праці в умовах експлуатації. Вони можуть бути примушені працювати в тяжких умовах, довгі години та без відповідних гарантій соціального захисту та заробітної плати. Не можна забувати про позитивний вплив вимушених мігрантів з України на американський ринок праці. Вони забезпечують низькокваліфіковану робочу силу, яка допомагає зменшити витрати на працю для підприємств, що забезпечує більшу конкурентоспроможність на ринку.

Вимушені мігранти з України можуть мати значний внесок у податкову систему США, що може мати позитивний вплив на економіку в цілому. Багато мігрантів з України працюють відкрито, відбувають відрахування з податків та соціального захисту, що стимулює розвиток місцевих підприємств та підвищує рівень життя

населення в цілому. Вимушені мігранти з України мають значний вплив на американський ринок праці, який є незамінним елементом економіки США. Вони створюють нові можливості для підприємств та робочих місць, а також внесок у соціальну та культурну інтеграцію в США. Однак, для того, щоб мігранти з України могли максимально сприяти економіці США, необхідно забезпечити їх права на адекватну заробітну плату та соціальний захист. Для цього можна створити спеціальні програми та законодавчі акти, які б допомогли мігрантам з України знайти роботу на легальних умовах та забезпечити їх захист від експлуатації. Такі програми можуть включати в себе безкоштовні курси англійської мови, навчання місцевих законів та культурних норм, а також підтримку в пошуку роботи та захисті прав мігрантів на робочому місці. Важливо встановити механізми контролю за забезпеченням мігрантів з України правами на робочому місці та захистом їх соціальних та економічних прав. Це може включати в себе перевірки роботодавців та встановлення суворих кримінальних покарань для тих, хто порушує закони щодо прав мігрантів.

Уряд США може також підтримувати спеціальні програми з підтримки міграції з України, які б забезпечили мігрантам можливості для соціальної та культурної інтеграції, підвищення рівня освіти та навчання нових професій, що відповідають вимогам сучасного ринку праці. Це може бути досягнуто шляхом впровадження спеціальних програм підтримки мігрантів, контролю за дотриманням законодавства щодо прав працівників та захисту соціальних та економічних прав мігрантів на робочому місці. Вимушена міграція з України є наслідком війни та політичних конфліктів, тому важливо розробляти стратегії, які допоможуть зменшити військові конфлікти та забезпечити мирне врегулювання конфліктів. Мігранти з України мають великий потенціал для розвитку економіки США та можуть стати важливим джерелом робочої сили для різних галузей промисловості та послуг. Проте, їх вклад у розвиток країни залежить від забезпечення прав та свобод мігрантів, а також від того, які механізми підтримки їхньої інтеграції в американське суспільство будуть введені в дію.

Вимушені мігранти з України, як і будь-які інші мігранти, можуть мати значний вплив на соціальний та економічний розвиток країни, в яку вони прибули. Це стосується як позитивного, так і негативного впливу на ринок праці, на національну економіку та на суспільство в цілому. Одним із позитивних аспектів впливу вимушених мігрантів на ринок праці є забезпечення низькокваліфікованої робочої сили, що допомагає заповнювати прогалини в робочому потенціалі та знижує витрати на працю для підприємств. Національні компанії можуть залучати вимушених мігрантів до різних галузей промисловості та послуг, які вимагають низькокваліфікованої робочої сили, таких як будівництво, сільське господарство, ресторанний бізнес, готельний господарство та інші. За даними американської статистики, більшість вимушених мігрантів з України працюють саме в низькокваліфікованих роботах, де вони можуть знайти роботу без досвіду та знань англійської мови. Це може становити проблему для мігрантів, які не мають необхідних кваліфікацій для робіт на вищих посадах, але в той же час це створює нові можливості для робочих місць у низькокваліфікованих сферах економіки. Однак, негативним аспектом впливу вимушених мігрантів на ринок праці може стати зниження рівня заробітної плати та конкуренції на ринку праці, оскільки вимушені мігранти можуть працювати за зниженими тарифами, що не завжди відповідає реальному рівню вартості праці. Це може впливати на вартість роботи в цілому та спричиняти зниження рівня оплати праці для інших робітників, які працюють на аналогічних посадах.

Незаконні мігранти з України можуть стикатися з проблемами нелегального працевлаштування та використання праці в умовах експлуатації. Вони можуть бути примушені працювати в тяжких умовах, довгі години та без відповідних гарантій соціального захисту та заробітної плати. Також важливо відзначити, що вимушені мігранти можуть мати обмежений доступ до соціальних та медичних послуг, що може призвести до зниження рівня здоров'я та загострення соціальних проблем в країні. Для того, щоб мігранти з України могли максимально сприяти економіці США, необхідно забезпечити їх права на адекватну заробітну плату та соціальний захист. Це може бути досягнуто шляхом впровадження спеціальних програм підтримки мігрантів та контролю за дотриманням законодавства щодо прав працівників та захисту соціальних та економічних прав мігрантів на робочому місці. Щоб підвищити рівень освіти та кваліфікації мігрантів з України та забезпечити їх інтеграцію в американське суспільство, можна створити спеціальні програми, які включатимуть в себе безкоштовні курси англійської мови, навчання місцевих законів та культурних норм, а також підтримку в пошуку роботи та захисті прав мігрантів на робочому місці. Такі програми можуть включати в себе відкриття мігрантських центрів, які надаватимуть консультації та підтримку мігрантам у різних сферах життя, від роботи та освіти до захисту прав та соціального захисту. Додатково, можна запровадити механізми контролю за забезпеченням мігрантів з України правами на робочому місці та захистом їх соціальних та економічних прав. Це може включати в себе перевірки роботодавців та встановлення суворих кримінальних покарань для тих, хто порушує закони щодо прав мігрантів. Уряд США може підтримувати спеціальні програми з підтримки міграції з України, які б забезпечили мігрантам можливості для соціальної та культурної інтеграції, підвищення рівня освіти та навчання нових професій, що відповідають вимогам сучасного ринку праці. В рамках таких програм можуть бути відкриті спеціальні курси, семінари та тренінги, які допоможуть мігрантам здобути необхідні знання та вміння для працевлаштування в різних галузях промисловості та послуг. Важливо розробляти стратегії, які допоможуть зменшити військові конфлікти та забезпечити мирне врегулювання конфліктів, що сприятиме зменшенню числа вимушених мігрантів з України та забезпечить стабільність на ринку праці.

Вимушена міграція з України може мати значний вплив на медичну систему США, яка є однією з найбільш розвинених у світі. З одного боку, мігранти з України можуть збільшувати навантаження на медичну систему США через погіршення свого здоров'я внаслідок стресу, нервового напруження, неадаптованості до нових умов життя та погіршенням стану здоров'я, який був перед переїздом. Також мігранти можуть мати погіршення здоров'я через погані умови проживання, неадекватне харчування та інші фактори, що становлять ризик для здоров'я. З іншого боку, мігранти з України можуть принести позитивний вплив на медичну систему США через свою роботу в медичній сфері. Багато мігрантів з України працюють як медичні працівники в США, що допомагає забезпечувати належний рівень медичної допомоги населенню. Також вимушені мігранти можуть забезпечувати медичну допомогу в низькокваліфікованих професіях, що може допомогти зменшити ризик захворювання та погіршення здоров'я серед мігрантів та інших робітників. Для забезпечення адекватної медичної допомоги мігрантам з України в США, необхідно впроваджувати спеціальні програми підтримки, які забезпечать доступність та якість медичної допомоги. Такі програми можуть включати в себе створення спеціальних медичних центрів, які надаватимуть медичну допомогу мігрантам та забезпечуватимуть доступ до необхідних медичних препаратів та матеріалів. Також можна створити спеціальні курси для медичних працівників, які працюють з мігрантами з України, де вони зможуть

отримати необхідні знання та навички для роботи з мігрантами та здійснювати ефективну медичну допомогу. Додатково, можна запровадити механізми моніторингу та контролю за здоров'ям мігрантів з України. Такі механізми можуть включати в себе регулярні медичні огляди та тестування на захворювання, які допоможуть забезпечити належний рівень здоров'я та попередити поширення захворювань серед мігрантів та населення в цілому.

Вимушена міграція з України може мати значний вплив на економіку, суспільство та медичну систему США. Водночас, цей вплив може бути як позитивним, так і негативним. Для того, щоб мігранти з України могли максимально сприяти розвитку країни, необхідно забезпечити їм права на адекватну заробітну плату, соціальний захист та якісну медичну допомогу, а також створити умови для їхньої інтеграції в американське суспільство. Для досягнення цих цілей, необхідно впроваджувати спеціальні програми підтримки мігрантів, які будуть включати в себе навчання мови та культурних норм, підтримку в пошуку роботи та захисті прав мігрантів на робочому місці, а також контроль за дотриманням законодавства щодо прав працівників. Також важливо розробляти стратегії, які допоможуть зменшити військові конфлікти та забезпечити мирне врегулювання конфліктів, що сприятиме зменшенню числа вимушених мігрантів з України та забезпечить стабільність на ринку праці. Розуміння впливу вимушеної міграції з України на ринок праці, економіку та суспільство США є важливим завданням для уряду та наукових дослідників. Необхідно продовжувати дослідження в цій галузі, щоб більш детально проаналізувати вплив вимушеної міграції на економіку та суспільство США та виявити способи підвищення позитивного впливу мігрантів на розвиток країни. Згадані вище спеціальні програми, розроблені для підтримки мігрантів, можуть бути використані як приклад для інших країн, що стикаються зі схожими проблемами, що пов'язані з вимушеною міграцією. Отже, вплив вимушеної міграції з України на США є складним та має різні аспекти, які потребують уваги. З одного боку, мігранти з України можуть забезпечувати значний вклад у розвиток економіки та суспільства США через свою працю та професійні здібності. З іншого боку, вони можуть стикатися зі складними умовами проживання, медичними та соціальними проблемами, які можуть впливати на здоров'я та добробут мігрантів, а також на економіку та суспільство США. З метою мінімізації негативних наслідків вимушеної міграції та максимізації позитивного впливу мігрантів на економіку та суспільство США, необхідно забезпечувати мігрантам адекватні умови проживання, праці та медичної допомоги, а також інтеграцію в американське суспільство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. National Bureau of Economic Research. (2017). The Economic and Fiscal Consequences of Immigration. [Online]. Available at: <https://www.nber.org/> [Accessed 20 April 2023].
2. Pew Research Center. (2020). Key findings about U.S. immigrants. [Online]. Available at: <https://www.pewresearch.org/> [Accessed 20 April 2023].

3. Migration Policy Institute. (2019). The U.S. Immigration Debate. [Online]. Available at: <https://www.migrationpolicy.org/> [Accessed 20 April 2023].
4. International Labour Organization. (2020). COVID-19 and forced labour: The pandemic's impact on modern slavery. [Online]. Available at: <https://www.ilo.org/> [Accessed 20 April 2023].
5. US Department of Labor. (2021). Employment Situation of Veterans - 2020. [Online]. Available at: <https://www.dol.gov/> [Accessed 20 April 2023].